

D 59964

F E B R U A R 1 9 6 1 X X V I I I

2

duhovno
življenje

la vida espiritual

Nova ribniška zvonika so baje
zadnji načrt arhitekta
Jožeta Plečnika

Naslovna stran:
Stranski del cerkve sv. Cirila
in Metoda — Ljubljana —
Bežigrad

Ljubljanski škof prevzv. g. Anton Vovk
blagoslavlja nova zvonika znamenite
ribniške cerkve

ZVEST PRIJATELJ

Tistega soparnega večera, ko se je nad Veliki Buenos Aires nenadoma usula toča, sem v svoji sobi zagrnil okno, prižgal luč in vzel v roke sveto pismo stare zaveze, ki je pred nekaj meseci prišlo iz domovine. Odprl sem debelo knjigo, ki dela ponos vsaki knjižnici in bral. Zapisano je bilo: „Zvest prijatelj je močna obramba, kdor ga je našel, je našel zaklad. Zvest prijatelj je nepoplačljiv in za njegovo vrednost ni cene. Zvest prijatelj je balzam življenja, kateri se Boga boje, ga najdejo.“

Zapr l sem knjigo, ki jo je navdahnil sam Sv. Duh in se zamislil v čudovito lepe besede. „Da, zvest prijatelj,“ tako sem vrtal misli dalje, „je človeku tako drag, tako velika dobrot a, ker ga spremlja skozi življenje, v veselih in žalostnih dneh; ker mu rešuje dvome, razveseljuje srce in ga povezuje v krog številnih prijateljev.“

Potem pa se mi je utrnila svetla in vsem draga misel, da je pravzaprav tudi naš slovenski tisk sredi tujega sveta v nekem pomenu naš dobri prijatelj. Saj nam v mnogočem nudi tisto, kar nam more posredovati človek-prijatelj. Ali nam slovenski tisk ne nudi številnih dobrin? V lepi besedi in živi sliki nam osvežuje drage spomine na nepozabno domovino. Povezuje nas mel seboj in s tujim svetom. V temi zmot in zablod nam kaže pravo pot. Nudi nam napotke ze človeka vredno življenje. Z zgledi in besedo pogloblja ljubezen med možem in ženo ter med starši in otroci. In končno, kar ni tako majhnega pomena, po težkem in enoličnem življenju nam nudi tudi prijetno razvedrilo.

Ob tem preprostem ugotavljanju mi je iz srca privrela prošnja, da bi Bog, iz katerega vse dobro izhaja, naklonil še veliko let, v katerih naj bi slovenska beseda obiskovala slovenske družine v zamejstvu.

Prepričan sem, da Bog ne bo prezrl teh prošnja, saj so bile plemenite, kot je vse lepo plemenito. Res pa je, da moramo pri tem vsi sodelovati: eni s pisanjem, drugi z raznašanjem, številni pa z branjem in vzdrževanjem.

Večerni „Ave Marija“, ki je pozvonil v bližnji cerkvi, mi je pretrgal zaskrbljene misli in mi vlil v srce svetla up v razumevajočo dobrot o rojakov.

A. S.

Ker o Sloveniji tako radi kaj novega slišimo, zato bomo gotovo z zanimanjem prebrali prvi del članka, ki ga je napisal znani prof. Pavel Slapar.

Verske razmere v Sloveniji

Ko smo pred petnajstimi leti zapuščali domovino, nismo sicer vedeli, kakšen bo odnos med Cerkvijo in državo v podrobnem, a v enem smo si bili na jasnem: Nova država in njeni predstavniki bodo do Cerkve in verskega življenja sovražni. Ta sovražnost bo slonela na dveh temeljih:

1. Komunizem ni mirujoča ideologija, marveč je borbeno in dinamično brezboštvo. Njegov cilj je brezbožen slovenski narod ali brezbožna domovina. Vprašanje je samo v tem, po kateri poti se ta cilj bolje, hitreje in lažje doseže. Eni menijo, da s krvjo in nasiljem, drugi — med temi je tudi maršal Tito — mislijo, da zadostuje, če Cerkev izolirajo in izločijo iz javnega življenja. S tem ji je izpodrezana življenjska sila. Postavljena je takorekoč na slepi tir. Tam jo je treba toliko časa pustiti, da bo zarjavela in sama od sebe razpadla.

To mnenje ima psihološko podlago. Skušnja je namreč pokazala, da nasilje rodi odpor in odpor okrepitev. To je tudi nauk dialektike. Torej ne nasilja, marveč izoliranje, izločevanje in izpodrezavanje.

2. V letih okupacije in revolucije so se na eni strani za oblast in zmago borili somišljeniki materialističnega svetovnega nazora. Ti so vodili. V svojih vrstah so imeli tudi veliko idealistov. A to na stvari nič ne spremeni. Ti idealisti so bili samo prepotrebna pri-

prega, brez katere komunizem najbrž niti zmagati ne bi bil mogel. Na drugi strani pa so se v odporu zbrali vodilni somišljeniki idealističnega svetovnega nazora — med njimi čisto naravno tudi katoličani in prepričani ter dobri verniki. Saj so vedeli ali slutili, da gre v tem boju za vse: za svobodo ali zatiranje vere; za versko ali brezversko bodočnost slovenskega naroda. Da so bili v tej bojni vrsti vmes tudi praktični materialisti, ker so na tej strani pričakovali več materialnih koristi zase, to stvarj same na sebi nič ne spremeni. Ti pa so bili tisti obtežujoči pratež, ki je opravičevanje borbe oviral in povzročal ugovore, na katere preprost človek ni znal prav odgovarjati in ki so bili tudi za izobraženca grenek in trd orehh.

V letih okupacije in revolucije se je na obeh straneh nabralo toliko bridkosti, krivic, solza, krvi in smrti, da se je domovina zavila v žalost, potrtost, gnev in sovraštvo.

Ko je pred petnajstimi leti komunizem v Sloveniji zmagal in zavladal, smo vsi dobro vedeli, da bo za Cerkev in vero nastopila doba nasprotovanja in maščevanja. Verske razmere bodo slabe.

Nekaj činiteljev je te pričakovane trdote omiljevalo:

1. Iz raznih dežel Evrope so se vračali izgnanci, begunci in jetniki. Vsi ti so hoteli v „osvobojeno“ domo-

vino. Docela brezobzirno preganjanje bi te ljudi preveč razočaralo in odbijalo. Komunistem jih je moral upoštevati. Zatiranje Cerkve in vere je bilo treba opravičevati s sodelovanjem z okupatorjem in z nerazumevanjem za narodove težnje in potrebe.

2. Doma so pod okupatorjem mnogi veliko trpeli. Tudi partizani, ki so prišli iz gozdov, so si obetali svobodo. Oboji so si jo srčno želeli. Med partizani mnogi niso bili komunisti. Tudi te je bilo treba upoštevati. Tako se preganjanje ni moglo posplošiti.

3. Jugoslavija je bila in je še je-

zicek na tehtnici ravnotežja med vzhodom in zahodom. Zapad je obsojal versko nesvobodo, preganjanje in zatiranje. Poudarjal je posebno pri delitvi podpore in pomoči, da je za sožitje z zapadom potrebna resnična strpnost. Borbo proti veri je bilo treba torej tako okreniti, da je dobivala videz upravičenosti. S tem pa je izgubljala na načelni ostrini.

Čeprav upoštevamo navedene olajševalne okolnosti, vendar v vseh petnajstih letih lahko dobro opazujemo, kako je komunistem veri nasproten. Zmagovalce vodijo idejni in osebni razlogi.

4. septembra 1932 so se na Brezjah zbrali odlični gostje. V prvi vrsti od leve na desno med drugimi sede: sedanji ljublj. škof Anton Vovk, takrat župnik v Trziču; p. Bonaventura Resman; dekan Fatur; dr. Anton Korošec, voditelj slovenskega naroda; pokojni škof dr. Gregorij Rožman; kanonik Sušnik. — V drugi vrsti od leve na desno pa stoje p. Jože Aljančič; Karel šparhakelj; pok. kanonik dr. M. Opeka; kanonik dr. Tomaž Klinar; župnik Hartman in p. Stanko Aljančič

Osební so se rodili predvsem v letih revolucije in protikomunističnega odpora. Idejni so utemeljeni v komunistični doktrini. Vodilna gibalna pri tem so: ločitev cerkve od države, izločitev cerkve iz javnega življenja in zahteva, da funkcionarji in člani partije ter od države odvisni uradniki ločitev od cerkve tudi zase osebno izvedejo oziroma vzdržujejo.

PRAKSA

Ko se po petnajstih letih vprašujemo, kako je z verskimi razmerami v domovini, je treba reči, da je jasno sliko zelo težko dobiti. Posamezne sodbe, kj jih slišimo, se medsebojno križajo in nasprotujejo.

Pride kdo čez mejo za nekaj dni ali tednov in iz pogovorov skušaš priti do svoje lastne sodbe. Nekateri pravi: „Pritiska ni ne na eno ne na drugo stran. Kdor hoče v cerkev hoditi, lahko hodi. Kdor noče, pa pač ne gre.“ Ta trditve v nekem smislu drži, a ne povsod in ne za vse. Od te svobode so prav gotovo izvzeti vsi, ki so pri policiji, vsi vojaki in prosvetni delavci. Pred nekaj leti je bila nova maša na Dolenjskem. K slovesnosti v cerkev so šli vsi domači in mnogi župljani. Novomašnikova sestra pa ni upala, ker je bila učenka učiteljskega v zadnjem letniku in se je bala, da ne bo kot učiteljica nikdar nastavljena, če se bo udeležila nove maše. Pridejo ljudje čez mejo na zdravljenje. Vsi veseli pripovedujejo, kako je lepo, ko so lahko vsak dan pri maši in obhajilu, doma pa tega nimajo, ker so v prosvetni službi in ne smejo hoditi vidno v cerkev.

Kdo drug reče: „Cerkve so v Sloveniji polne, kot niso bile prej nikdar.“ Tudi to v nekem smislu drži. Če vprašáš natančneje, dobiš odgovor: „Verniki v cerkvi so se precej zamenjali. Mnogi, ki so prej redno hodili, ne hodijo. Mnogi, ki prej niso hodili, pa se

daj hodijo. Od tistih, ki so bili leta 1945 že toliko stari, da so imeli vzgojo za seboj, jih je sorazmerno precej v cerkvi. Mlaši so bolj redko posejani.“ Za presojo bi bilo morda treba upoštevati, da je duhovnikov in s tem tudi božjih služb občutno manj kot prej. Prebivalstva je pa povsod več. Cerkve so ostale iste. Videz zato ni zanesljiv.

Kdo drug reče: „Ko bi imeli vsaj kak verski list ali dovolj verskih knjig! Manjka nam stika z ljudmi.“ To je res. In vendar je pred leti profesor bogoslovne fakultete obiskal sošolca, škofa v Innsbrucku, in mu je rekel: „Duhovnik lahko nemoteno deluje. V res duhovniškim delu ni oviran.“

Če berem „Novo pot“, glasilo slovenskih duhovnikov, ki so včlanjeni v CMD, najdem neprestano isto trditve: „Toliko svobode duhovnik v svojem delovanju prej še nikdar ni imel. Ljudje imajo vse na razpolago. Kdor hoče, se ne čuti v ničemer vezanega ali oviranega.“

Kako naj umevamo te trditve? Nekateri se izgovarjajo, da morajo tako pisati. Dobijo namig, kako naj pišejo in nimajo možnosti ali poguma zoperstaviti se. Celo to se sliši, da je včasih kaka stvar napisana, a pisatelj pozneje zasebno trdi, da je ni tako zapisal, mraveč da je bila brez njegove vednosti in odobritve vstavljena ali popravljena. Težko je ugotoviti, kaj je pravi pravzaprav res.

Ko je bila bogoslovna fakulteta v Ljubljani ukinjena, je tedanji dekan fakultete zaprosil za avdienco pri maršalu Titu. Bil je sprejet. Z njim so bili še nekateri drugi zastopniki CMD. Fakultete v sklopu ljubljanske fakultete ni bilo mogoče rešiti. Vendar je potekal razgovor kolikor toliko v prijaznem vzdušju. Maršal Tito je odposlanstvo celo pogostil. Pri tej priložnosti je Tito vprašal, zakaj je oficialna cerkev tako

nasprotna CMD. Sprva ni upal nihče odgovoriti, ker se je vsak bal, da bi z odgovorom položaj poslabšal. Ker je maršal vprašanje ponovil, je dekan bogoslovne fakultete poskusil s previdnim odgovorom: „Cerkevna oblast se boji, da si režim želi razkol in da bi mu bila narodna cerkev bolj všeč kot katoliška.“ Maršal Tito je nato odgovoril: „Jaz sem komunist in kot tak nisem za nobeno religijo. Zato tudi nimam interesa na razkolu.“ Odgovor je pameten in dvoumen. Res je, da komunizem ni za nobeno religijo. Po njegovem je vsaka odveč. Res je pa tudi, da bi mu taktika narekovala razkol, če bi s tem vera na ta ali oni način prej prenehala.

Ali si moremo napraviti ob teh nasprotujočih si sodbah neko zanesljivo sliko?

Zdi se, da smemo takole razmišljati: Komunizem ima v preganjanju različne dobe. Takoj ko prevzame oblast, je pragananja zelo ostro in nasilno. Ječe so polne, taborišča s prisilnim delom so zasedena. Nekateri morajo umreti. Čez nekaj let so uspehi naslednji: Vse, kar je bilo sprva komunizmu nasprotno, je več ali manj izločeno. Nekateri so mrtvi, drugi so v ječi, tretji so strti in skrušeni, četrti ostrašeni, peti — teh je najmanj — so prešolani. Ustanove kot tisk, šola, karitas, so odvzete. Oblikovanje javnega mnenja je v rokah režima. Ko je ta stopnja dosežena je obenem prvi del preganjanja opravljen.

Odslej nastopi tako imenovana „doba pomirjenja“. Vse, kar se je prej z nasiljem dosegalo, gre odslej na miren način, ker ni odpora. Režim dá brez škode v eni ali drugi stvari kako olajšavo. S tem se na stvari nič ne spremeni. Cerkev in delo za Cerkev sta itak na slepem tiru. Ničesar od tega, kar je bilo vzeto, se ne vrne. Posamezne

Blejski otok

olajšave položaja bistveno ne zboljšajo. Služijo pa lepo za propagando, češ da ni nobenega zatiranja in da poteka vse povsem normalno.

Na evharistični kongres v München skupine vernikov niso smele priti. Tudi posameznim so odklanjali dovoljenja. Vendar so dali nekaj izjem. Katoličani v Münchenu so sklepali iz tega, da potem ne more biti doma tako hudo, če smejo posamezni celo na kongres. Toda te izjeme je treba razumeti prav v smislu omenjene propagande.

Zdi se, da je doma v Sloveniji zdaj tako: Če kdo reče: „Hudo je, ker ni svobode,“ ima prav. A če kdo reče: „Ni zatiranja,“ ima tudi prav. Svobode res ni, zatiranja pa tudi ne, ker zaradi pomanjkanja odpora ni potrebno. (Konec prihodnjic.)

Oče se igra z malim sinčkom in mu dovoli, da mu sinko jaha na hrbtu. Ko tako že debelo uro koraca oče po vseh štirih po sobi, se konč-

no naveliča in truden vstane.

„No, kako ti je ugajalo?“ ves poten vpraša sinčka.

„O, kar dobro,“ odgovori sinko. „Ali še prijetneje je jahati na pravem oslu!“

V GLEDALIŠČU

Gledalec: „Oprostite, gospa, ali bi lahko sneli svoj široki klobuk z glave? Ničesar ne vidim, pa sem plačal za sedež 10 \$.“

Dama odrezavo: „Jaz pa sem za klobuk plačala 100 \$!“

POZABLJIVI PROFESOR

Mati: „Kaj ti je, ljuba hčerka? Čemu si tako slabe volje?“

Hči: „Ah!... Profesor Miklič me je spet prosil za roko!“

Mati: „No, zato se vendar ni treba jeziti, saj si —“

Hči: „Seveda! Pa on me je že predvčerajšnjim poprosil in sem mu že takrat dala besedo!“

TEŽKI UDARCI

Šef pisarne svojemu uradniku, ki rad pogleda v kozarec: „Le kako da imate tako rdeč nos?“

„Oh, gospod šef, to so posledice težkih udarcev, ki so me v življenju zadeli.“

Šef sočutno: „Ubožec! In vedno le po nosu.“

VENDAR NEKDO

Sodnik pijancu: „Vaše nesreče je kriv alkohol.“

Pijanec: „Gospod sodnik, lepo prosim, da mi pismeno to potrdite. Bom nesel Vašo izjavo ženi, kj zmeraj trdi, da sem jaz kriv, če se ga preveč naložim.“

MODA

„Poslušaj, Fani, enega tvojih otrok bi vzela s seboj na sprehod. Kaj menič, kateri bi najbolj pristojal k moji promenadni obleki?“

SAMO NE DVIGATI PRAHU!

Dva Slovenca — vojaka bi rada v prostem času igrala šah. Obrneta se torej z prošnjo na srbskega korporala: „Kaplare, bi smela igrati šah?“

(Igrati, pa pri Srbih pomeni plesati). „Možete,“ odgovori kaplar, „samo da mi ne dižete prašine!“

FANTOVSKO SONCE

Stražnik najde pijanega fanta zvrnjenega v jarek.

„Vi, mladenič, kaj pa pravzaprav delate tukaj?“

„Sončim se!“

Stražnik: „Sončite se? In ob luni?“ „Jasno! Saj so mi prijatelji povedali, da je luna fantovsko sonce.“

ISKRENO POVEDANO

Zastopnik neke zavarovalne družbe je pravkar izročil lastniku hiše polico proti požaru. Lastnik jo podpiše in spravi. Ko je zastopnik že pri vratih, ga hišni lastnik vpraša:

„Koliko dobim, če mi hiša že to noč zgori?“

Zastopnik ga ošvrkne s pogledom in mirno odgovori: „Deset let zapora.“

ENA DRUZINA IN TRIJE VZORI

Na praznik Marijinega očiščenja v templju, ki mu mi radi posvečevanja sveč pravimo tudi svečnica, se zaključí božična doba.

Stirideset dni je pótelo od tistega vzvišenega trenutka, ko se je Devica Marija prvič zazrla v obraz božjega Sina, ki je bil istočasno tudi sad njenega telesa; minilo je triinštrideset dni, kar je božje Dete prejelo ime Jezus, to je Odrašenik ali Zveličar; in tako je prišel dan, ko je bilo treba Jezusa kot prvorojenca zanesti v tempelj, ga tam Bogu darovati in istočasno odkupiti.

Tri osebe so pri vseh teh dogodkih nastopale v vsej svoji naravnosti in preprostosti: Jezus, bodoči Odrašenik sveta, Marija Devica, njegova Mati, pa sv. Jožef, njen deviški ženin ter krušni oče Jezusov.

Iste tri osebe so nato doživele težave begunstva, ko so morale bežati pred krvoločnim kraljem Herodom; iste tri osebe so takrat, ko je bil Jezus dvanajst let star, prvič šle skupaj v Jeruzalem na praznovanje velikonočnega praznika in tam doživele strah, da se je Jezus zgubil, pa spet sladkost najdenja in miren povratek v Nazaret.

Vso nadaljnjo dobo pa sv. Luka, pobožni opisovalec Jezusove mladosti, na kratko strne v nekaj besed:

Ljudje hrepenimo po vzorih, a lepših, kot jih najdemo v nazareški družini, ni in nikdar ne bo. Preberite!

„In Jezus je rastel v modrosti in starosti in milosti pred Bogom in ljudmi. Bil jima je pokoren. Marija pa je vse stvari hranila in premišljevala v svojem srcu.“

To in nič več nam ni znano o skritem življenju sv. Družine v Nazaretu. Toda zgodovinarji, arheologi in pesniki se s tako zgoščenimi besedami sv. Luka niso mogli zadovoljiti. Oni so nam hoteli sv. Družino približati, da nam postane vzor in opora v vsakdanjih stiskah življenja. Pojdimo torej v duhu za trenutek v Nazaret in opazujmo jih, vse tri, kako poteka njih dan, posvečen molitvi, delu in službi Bogu!

NA DOMU SV. DRUŽINE

Na ulici, ki pelje k studencu, stoji skromna hiša, zgrajena iz posušene kockaste gline. Čez dvorišče se razpleta stara trta in v kotu košata figa razgrinja svoje veje. Prijetno je bivati v njeni senci, prijetno tudi pokušati sladke sadove, kadar dozori na drevesu.

V tej hiši živi mož, ki ga pozna ves Nazaret. Če kdo potrebuje nov okvir za vrata ali novo zibko ali kak predmet za kuhinjo, se spomni na Jožefa, moža s toplim pogledom, redko besedo, žuljavimi dlanmi in mišičastimi rokami. Njegova brada je črna in malce nakodrana. Ona, Marija, je še zelo mlada. Glavo ji pokriva preprosta ruta, ki se ji mehko spušča na lice. V hiši je videti tudi otroka, ki skače, ki se igra, ki stavi vprašanja, ki se smeje, ki joka, ki čaka, ko je lačen in se vleže k počitku, ko ga prevzame spanec.

To je Jožefova družina. Živi ob poti, po kateri vodijo pastirji svoje črede napajat k studencu, po kateri gredo živali na pašo na bližnje griče okrog Nazareta, po kateri se vračajo dekleta z vrči, polnimi vode, na glavi.

Če greš mimo te hiše, boš zaslišal rezki glas žage, ki se je zagrizla v trdi les; na uho ti bo prišel topli glas Jožefove žene, ki prepeva; in tudi boš začul krik otroka, ki se igra s svojo Materjo. Pesem žage, petje žene, glas otroka, to je poezija doma, kjer živi sv. Družina.

USTAVIMO SE NAJPREJ PRI JOŽEFU!

Ne dosega sicer v dostojanstvu svoje žene, kaj šele otroka, ki mu je zaupan, toda eno drži: on je glava družine. Ničče od ljudi ne sluti silne skrivnosti, ki jo hranita v sebi Jožef in Marija. Vsi so prepričani, da je Jožef resnični Jezusov oče. Ničče ne ve, da ima tudi Jožef, ta dobri in pravični mož, svoj delež na delu odrešenja. Med stotisoči moških se je božji prst ustavil prav nad

njim kot da bi hotel reči: „To je tisti mož, ki sem si ga izbral, da mu zaupam življenje svojega Sina, in skrb za njegovo Mater!“

In nikar ne verujmo tistim nesrečnim slikarjem in kiparjem, ki nam kažejo Jožefa kot častitljivega starčka, z belo brado in svetniškim sijem okrog glave. Uboga človeška domišljija, kako napačne zaključke postavljaš! Kot da je mogel biti sv. Jožef ob Mariji vzdržen le zato, ker je bil star! Malo častna bi bila ta okoliščina zanj. Ali res menite, da je Bog čistost Matere svojega Sina izročil v varstvo možu, ki bi ga le starost varovala pred poželjivostjo mesa? Ne, Bog ljubi in ceni tiste, ki pridejo do kreposti z navori lastnih sil. Zato je poveril devištvu božje Matere možu, ki je bil v polnosti svoje moškosti, pa se je zavestno odpovedal rabi zakona, ker je bil svet, pravičen in ker je doumel v polni meri, kaj Bog od njega želi ter pričakuje.

Ne, sv. Jožef ni bil star, ko je vzel Marijo za ženo. Prave starosti sploh ni doživel, kajti umrl je relativno mlad, niti šestdeset let star! Bil je odločnega značaja, dostojanstven, zadržan, redkih besed, preprost, in mož, ki je znal ohraniti notranji mir sredi preizkušenj.

Sv. Jožef nudi s svojim zgledom oporo vsem očetom, ki se morajo žrtvovati za svojo ženo in otroke. Po njem je postalo tudi njihovo delo plemenito in vzvišeno. Po njem se naseli v domovih vseh, ki se ob njem vzkledujejo, tih nasmeh notranje sreče, globoka urejenost duše, polno zadovoljstvo spolnjene dolžnosti.

Tako krepko je znal voditi sv. Jožef svojo družinico, da bi mu da-

Notranjščina stolnice v Monakovem

nes, v dobi letal in ogromnih parnikov prav tako mirno lahko izročili vodstvo teh prometnih sredstev kot je takrat znal čuti nad čredami svoje živine in bdeti nad srečo svojega doma.

Silno je Bog Oče cenil tega človeka. Iz evangelija vemo, da so bili angeli, božji odposlanci, neprestano ob njem in ga vodili na njegovih potih. Eden od angelov mu odkrije skrivnost Marije; naj je zato ne zavrne, ampak vzame k sebi. Drugi mu sporoči, naj otroku da ime Jezus; tretji mu ukaže, naj zbudi Marijo in z Jezusom zbeži v Egipt; spet eden mu naroči, naj se vrne v svojo deželo. Bil je tako Bog sam, ki mu je po svojih zvestih služabnikih odkrival svojo voljo.

Bil pa je tudi sv. Jožef mož, ki je popolnoma živel iz vere; dvakrat

na dan je zmolil vero, kot je to predpisovala judovska postava; molil je pred jedjo in po jedi; vsako leto je romal v Jeruzalem, najprej sam z Marijo in nato tudi z Jezusom. Toda zanj ni bila molitev le ponavljanje besed: on je molil iz globočine duše. Zato je molil tudi, ko je vihtel sekiro, vlekel žago, tolkel s kladivom. Težko je bilo pri Jožefu reči, kje neha molitev in prične delo pa tudi obratno. Njegovo delo je postalo ena sama molitev.

Tako je preživel Jožef dneve svojega zakonskega bivanja. Večinoma so potekli na dvorišču, kjer je imel svojo delavnico. Najprej se je Jezus ob njem le igral; kasneje mu je že pomagal; in končno se je pričel poslu svojega krušnega očeta, tistega moža, v čigar varstvu sta se senčila Jezus in Marija, v čigar pogumu sta občutila prijetnost skupnega doma, ob čigar roki sta živela spokojno, polna zaupanja in miru, kajti ob njima je živel in nad njima bdel Jožef, varuh Devic in steber družin...

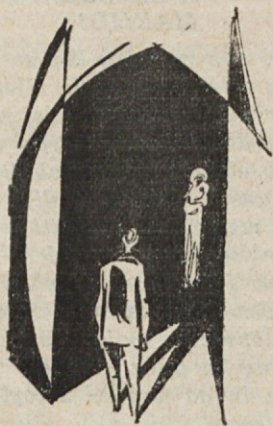
SEDAJ PA SE OZRIMO NA MARIJO!

Tudi ona ni taka, kot so nam jo mnogi umetniki naslikali. Njena obleka ni brokat, tudi se na njej ne blešči zlato in dragi kamni. Prav tako ne sloni ob oknu z gotsko obliko in ne zre na cesto, kjer se podijo psi. Le kako bi mogla tako ravnati prav ona, ki jo je Bog Oče hotel dati za vzor materam in ženam vseh časov! In bistvo žene ter matere je, da z ljubeznijo opravlja svoja hišna dela, da šiva, pere in kuha, da napravi dom prijeten in ga napolni s toploto ljubečega srca.

Zato proč s tisto predstavo, da je Marija živela drugače kot njene sovrstnice. Ni bilo angelov, da bi ji nosili vodo, da bi ji pomagali pri kuhi, da bi ji delali družbo. Sama je opravljala vsa hišna dela in jih s tem posvetila.

Morda je nosila dolge kite, ki so ji padale po ramenih. Morda je imela za obuvalo sandale z lesenimi podplati, ki pa jih je rabila le za velike praznike, kajti drugače je hodila bos na naokrog. Zjutraj je odpirala vrata svoje hiše in pozdravila soseda ali zgodnjega prodajalca, ki je že ponujal tkanine, vezenine in dišave iz Orienta. Vsako soboto je prižigala lučko, kot je to velela postava, saj je bila zanj postava izraz božje volje, tiste volje, ki jo je izvzela od posledic izvirnega greha in napravila milosti polno.

Živela je v svoji kuhinji, obdana od posod za moko, žito, olje in vodo. Na trti so se sprehajali ptiči in golobje so ji delali družbo. Vse to je videl in doživljal tudi njen Sin. Kasneje je ta opazovanja in doživetja strnil v svoje nepozabne prilike: o

ženi, ki pomete tla, o žitu, ki ga sejalec razmeče po brazdah, o devicah, ki jim zmanjka olja za svetilke...

Marija v delu ni videla in občutila prekletstva, ki ga je Bog Adamu napovedal po padcu v raj. Zanj je bil užitek mleti žito, iz katerega bošta Jožef in Jezus imela svoj vsakdanji kruh. Z ljubeznijo je kot vsaka mati pripravljala in krpala obleko svojemu otroku. Mislila je na sinovo prihodnost in se spraševala, kdaj bo prišel čas, da se začne uresničevati Simeonova napoved. Trpela je ob pogledu na otroka, ki je vedno bolj doraščal in se bližal trenutku, ko naj bi njegovo telo postalo sprava za grehe človeštva, ona pa občutila vso bolečino, žalost in osamljenost materinskega srca, ki so ji odvezeli in umorili otroka...

IN ŠE NA JEZUSA POGLEJMO!

V mrzli noči, sredi betlehemskega poljana je prišel na svet. Ni bilo topovskih strelcev v pozdrav, tudi ne navdušenja med ljudmi radi njegovega rojstva. Le dva sta ga sprejela z nežnostjo matere in radostjo očeta: Marija in Jožef.

In ta dva sta bila tudi edina, ki sta poznala njegovo skrivnost. Sledila sta njegovi rasti in se veselila njegovega umskega razvoja. Smehljala sta se njegovim vprašanjem, ki so bila vprašanja preprostega, pa bistrega otroka, in skušala dati primeren odgovor nanja.

In otrok Jezus je rasel sredi med njima. Opazoval je življenje okrog sebe. Strmel nad lepoto mavrice. Hodil je med njive in gledal, kako kmetovalec seje žito, kako to žito požene svojo bilko, kako sonce pozlati njegov klas; prisostvoval je žetvi in

mlačvi, videl, kako se žitno zrno spremeni v moko in iz nje nastane prjetno dišeči kruh. Svoji materi je donasal vodo in jo spremljal k studencu, ko je prala perilo. Ob njej je bil, ko je šivala, predla in krpala obleko. Iskal je drva za peč in nosil je na teraso sadje, da bi ga sončni žarki posušili. Prižigal je svoji materi oljnato luč in ji pomagal, ko je razobešala perilo.

Taka je bila Jezusova zgodnja mladost, pozneje tako mojstrsko izražena v njegovi pridigi.

Jezus pa je rastel. Znanje, ki ga je imel kot Bog, je dopolnjeval z izkušnjo, ki mu jo je dajalo vsakdanje življenje. Vedno bolj je sodeloval v pogovorih, ki sta jih imela med seboj Jožef in Marija. Že je začel pomagati Jožefu pri delu.

Navadno pravimo, da je Jezus potreboval samo tri leta za odrešenje sveta, trideset let pa je porabil za posvetitev družine. Toda, mar ni Sin božji odreševal svet od trenutka svojega rojstva dalje? Si upamo mar trditi, da so bila Jezusova leta, preživeta v družbi Jožefa in Marije, brez odrešilne vrednosti? Jezus je pač dobro vedel, zakaj je začel svoje odrešilno delo prav v družini. V družini je videl osnovno celico človeške družbe, na katero je hotel nasloniti svoje delo za duše.

Tako se je sveta Družina posvetila v delu, z bolečino in v ljubezni. To je tista pot, po kateri bodo tudi naše družine našle Kristusa in po njem srečo. S tem, da sta se Marija in Jožef dajala otroku Jezusu, sta svet opozorila na temeljno resnico: svet otroke, če hočeš, da boš žel ljubezen.

Ni brez vzroka naša Cerkev prav za praznik sv. Družine vključila v mašno besedilo besede sv. Pavla: „Imejte ljubezen! Napolnite se s sočutjem! Bodite hvaležni! Med seboj si odpustite! Vse, kar delate, storite v imenu Jezusovem!“

Da, vse človeštvo dan in noč vzdihuje po tisti preprosti veži, ki je bila skrita hiša sv. Družine v Nazaretu. Hrepeni po Mariji, ženi s plemenitimi očmi, delavnimi rokami, nasmejanim obrazom, sočutno besedo in spoštljivo ljubeznijo do moža Jožefa. Želi si mirnega značaja sv. Jožefa tesarja, z močnimi rokami, dobrodušnim obrazom, v molk zagrnjenimi ustnicami. In sanja po otroku, ki je prinesel na svet odpuščanje grehov.

Toda bilo bi premalo, da svet le hrepeni po Marijini dobroti, Jožefovi močatosti, Jezusovem odpuščanju. Vsakdo, ki je član družine, naj se potruži, da bo nekaj od vzgleda, ki so nam ga zapustili vsi trije člani sv. Družine, uresničil tudi v lastnem domu. Na ta način bo prispeval k lastni sreči, pa istočasno pripomogel, da bo novi svet boljši, kajti le od krščanskih družin zavisi, če bo bodočnost lepša kot je sedanost, v kateri zlasti zlo zmaga, ker je družina na splošno pozabila, kje so viri njene moči, veličine in svetosti.

Ko bo vzklik: „Pojdimo vsi v Nazaret!“ postal last vsega človeštva, tedaj se bo moglo tudi reči: „Svet je postal košček raja,“ kajti edino družina je to ostala, čeprav je Adamov greh tudi njej ogromno škodoval. Družina bo tako postala veža božja in stopnice za pravi raj v kraljestvu troedinega Boga.

Jože Jurak

GREH - SOVRAŽNIK Št. 1

Pregled duhovnega življenja:

- ** cilj: božja slava,
- ** sredstva: * boj proti grehu, svetu, hudiču, sebi,
 - * Zakramenti, kreposti, molitev,
 - * izpraševanje vesti, načrt, duhovno branje, duhovno vodstvo.

SMRTNI GREH

- * Smrtni greh je zrušitev vsega nadnaravnega življenja, v trenutku, pravi samomor.
- * Človek ne more storiti prav nič slabšega v življenju kot smrtni greh.
- * Govoriti o bližanju k Bogu nekemu v takem stanju je kakor govoriti mrtvecu, naj diha.
- * Pogoj za duhovno življenje je milost v duši.

MALI GREH

- * Tudi prostovoljni mali greh je večje zlo kot bolezen ali smrt.
- * Vsak mali greh je ovinek na poti k Bogu.
- * Zabrani mnogo dejanskih milosti, manjša ljubezen, duša izgublja z njim energije v smeri k Bogu.
- * Človek bi ga ne smel storiti, tudi ko bi z njim mogel v trenutku rešiti vse duše iz vic in pogasiti za vselej peklenski ogenj.

NEPOPOLNOSTI

- * Delam dobro, a ga delam tako, da bi ga mogel boljše — ta je nepopolnost.
- * Popolna združitev z Bogom ob tem ni možna: človek hoče nepopolnost, ki je Bog noče.
- * Odpraviti je zlasti treba nepopolnosti, ki so stalno v nas.
- * Vse je treba delati z vedno čistejšim namenom: v slavo božjo.

B. R.

KUPČIJA S SATANOM

Mladega kaplana so opozorili, da bo na svojem novem mestu v predmestni župniji imel veliko dela. V tej zloglasni četrti je bilo več umazanih in zločinov kot v vsem ostalem mestu.

V soparnem popoldnevu je stal na stopnicah svoje cerkve; njegovo telo v črnem talarju je kljubovalo žgoči vročini.

Val cenenega parfuma ga je objel, ko se mu je približalo neko dekle. Kodrasti lasje, povezani z rožnatim tlarom, so obkrožali njen obraz, ki je bil videti prileten po izkušnjah, a po letih še silno mlad in prazen. Mačji pogled se je upiral vanj z drznim prezirom. S prsti se je igrala s cingljajočo zapestnico. Nato je zaslišal njen nagovor:

„Oprostite, veliki dečko, nisem prišla semkaj po verskih opravkih.“

„Čemu ste torej tu?“ je vprašal duhovnik.

„Oh, obljubila sem svoji stari mami, da pojdem v cerkev. To je vse. Čaka spodaj na cesti. Ostanem tu nekaj minut, tako da bo mislila, da sem šla k spovedi.“

Duhovnik si je obrisal obraz in se previdno odkašljajal.

„Poslušaj, otrok...“

„Recite mi Agata. Moje ime je Agata R...“

„Nisem vas hotel vprašati, kako vam je ime,“ je odgovoril, „toda vedite, da je Agata grško ime in pomeni „dobra.““

„Vi se norčujete!“ se je zasmejala. „Nekaj vam hočem povedati: jaž sem najslabše dekle v mestu. Pravkar sem prišla iz državne dekliške poboljševalnice. Iz poboljševalnice...!“

To besedo je bruhnila iz sebe obenem s celo ploho nizkotnih izrazov. Mladi duhovnik je spoznal, da je njeno govorjenje le izraz notranjega zaničevanja same sebe in da zato njeno stanje ni brezupno.

„Vse, kar sem želela, je bilo, da bi mogla oditi od tam,“ je nadaljevala. „Zato sem šla v kapelo in prosila Boga. Pa On je bil verjetno preveč zaposlen za dekle te vrste.“

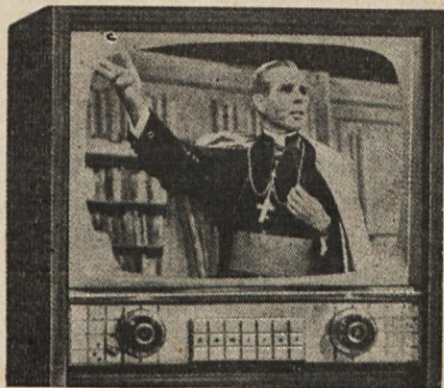
„Ali je morda rekel, da ne?“

„Naj bo, kakor pravite vi. Dejstvo je, da me niso izpustili. Zato — sem se zatekla k hudiču, sem molila k hudiču.“

Duhovnik je prebledel. Bil je to res nenavaden prestopok: vera, ki se je obrnila k hudemu.

„Toda,“ je mirno vprašal, „ali ne zahteva hudobni duh vedno kakšno plačilo?“

„Zakaj pa ne? Obljubila sem mu, če

Fulton Sheen

V mirni
cerkvi
je po
blodnem
življenju
našla
blaženi
mir

me spravi iz tistega kraja, da naredim devet božjeropnih obhajil. In storila sem tako. Prejela sem obhajilo in preklela Boga. Pa še kako! In veste, kaj se je zgodilo? Ko sem storila to že osemnajstkrat, sem bila izpuščena na svobodo. Kaj pravite k temu?“

Duhovniku se je ob tem priznanju zazdelo, kot da bi bil sam Satan pred njim. Trepetajoč ji je odgovoril:

„Zdi se mi, da je naredil dobro kupčijo. Satan vam je dal to, kar vi imenujete prostost; v zameno pa je dobil vašo dušo.“

„Nikar se ne vznemirjajte radi tega!“

„Še je čas! Vaša duša še ni izgubljena.“

„Kako morete to vedeti?“ je zakričala v nenadni jezi.

„Čemu ste prišli do te cerkve? Da uestrežete materi! Dobro! To pomeni, da mater še ljubite... Kdor pa ljubi, nikakor še ni izgubljen. Dajte mi samo pet minut... in vse to bo izbrisano kakor grde sanje.“

Deklica je vztrepetala, da so zacingljale njene cenene zapestnice.

„Grem!“ je izjavila. „Vi ne morete ničesar storiti zame.“

„Ostanite tukaj in molite!“ je vztrajal duhovnik.

Dekle se je obrnila v stran.

„Vi se vrnete,“ je rekel duhovnik. „Še nocoj se vrnete.“

Edini odgovor je bilo topotanje visokih pet navzdol po marmornatih stopnicah.

*

Ko je duhovnik stopil v cerkev, da izpolni svojo dolžnost kot spovednik, si je rekel, da se ta zanemarjeni otrok ne sme pogubiti. Ko se je zaprl v spovednico, se mu je zdelo, da se je v mali hišici osredotočil ves boj med dobrim in zlim. Bolj kot kdaj koli se je moral boriti proti Satanovim napadom.

Začeva ni bila le plod domišljije. Agica R. je priznala, da je podpisala pogodbo s Satanom. In kdo bi mogel podcenjevati tako priznanje? Prosil je za razsvetljenje od zgoraj.

Odgovor je bil jasen. Boj je bil mogoč edinole z duhovnim orožjem, z ljubeznijo. Začel je spovedovati, prevzet od zaskrbljenosti in žalosti. Ko je vsakemu spovedancu naložil pokoro, je še pristavil: „Prosim, če bi poleg običajne pokore hoteli ostati v cerkve eno uro in moliti za dušo, ki je v veliki stiski.“

Nihče mu ni odrekel. Neki moški je prosil za en dan odloga, drugi pa so raje odložili svoje opravke. Kmalu so bile klopi natrpane faranov, ki so molili za neznano dušo.

Ko je bilo spovedovanje pri koncu, je že mrak silil skozi odprta vrata v cerkev. Skozi visoka, živo poslikana okna pa je lila v notranjost blede svetloba. Duhovnik je čutil, da se je tej tihi večerni uri pridružilo nekaj ne navadnega. Kleče pred oltarjem je položil vroče dlani na hladno marmornato obhajilno mizo. S ceste so prihajali oddaljeni kriki poznih prodajalcev, ko je začel moliti prvi očenaš.

Ura za uro je potekala. Noč je prišla pozno z mežikanjem plamenčkov sveč

TERMOMETER NAŠEGA SLOVENSTVA

1. Kje so se naselili Slovenci? Kdaj? (4 točke)
2. Kdaj rabimo Slovenci v liturgiji živ narodni jezik? (3 točke)
3. Med katerimi stanovi se je protestantizem širil na Slovenskem? (2 točki)
4. Kdo ima glavne zasluge za katoliško obnovo na Slovenskem? (2 točki)
5. Kako je cesar Jožef II. oviral cerkveno življenje? (3 točke)
6. Katero cerkveno dostojanstvo je dosegel Missja kot prvi Slovenec? (1 točka)
7. Kaj Mahniču včasih po krivici očitajo? (2 točki)
8. Kako se glasj Jegličeva oporoka, katero je podal v govoru v Celju? (3 točke)
3. Med katerimi stanovi se je protestantizem širil na Slovenskem? Odgovore najdemo na strani 85.

in zvonjenjem zvonov. Hrup s ceste je potihnil. Kmalu so zapustili cerkev vsi, razen prijatelja Agice R. Enkrat se je oglasila sirena in je prihrumel mimo gasilski voz, toda klečeča postava je ostala negibna, kot da ničesar ne sliši. Še vedno je bila tam, ko je prišel cerkovnik, da pogasi sveče in zapre cerkvena vrata,

„Ni treba,“ je rekel duhovnik, „sam bom zaklenil.“ In zopet je sklonil glavo ter v molitvi čakal.

*

Bilo je že dolgo po polnoči, ko je zaslišal udarjanje pet ob marmornati tlak. Upanje se je vzbudilo v njegovi duši... nato pa ga je znani vonj napolnil z veselo gotovostjo. Ni se ganil,

ni se ozrl, ko je pokleknila poleg njega, a slišal je, da je začela jokati.

„Če bi je ne bil čakal,“ mi je rekel duhovnik več let pozneje, „bi bila našla vrata zaklenjena. Odšla bi in bi se morda nikdar več ne vrnila. Danes je Agata sijanja ženska.“

*

Mladi duhovnik, ki se mu je to pripetilo, je msgr. Fulton J. Sheen, znani pomožni škof v Washingtonu, ki redno govori po radiu v katoliški uri.

Povedal sem to zgodbo ljudem različnih ver. Njihovo mišljenje je zapopadeno v tej izjavi duhovnika H. E. Fosdicka:

„Pozdravljam tega duhovnika. On je resnično Kristusov služabnik.“

OKNO V SVET

Vatikan

V soboto, 3. decembra, je sv. oče Janez XXIII. sprejel dr. Fischerja, primasa anglikanske Cerkve. Razgovor med poglavarjem 500-milijonske Kristusove Cerkve in med anglikanskim primasom je bil zelo pristrčen. Prvi koraki do zedinjenja so že storjeni.

Kitajska

V Kantonu v komunistični Kitajski je na svobodi samo deset duhovnikov, ki lahko še mašujejo v šestih cerkvah v mestu. Sv. maši prisostvuje komaj tri petine kristjanov. Stopil je v veljavo tudi zakon o sežiganju mrličev. Sežiganje stane 30 kitajskih dolarjev, lesena rakev pa od 700 do 1000 dolarjev, in takega „luksuza“ si večina ljudi ne more privoščiti.

Kanada

Kanadski kardinal Leger je v važnem govoru poudaril, da je zakonska zveza osebna vez dveh oseb, ki si hočeta dobro, je vez vesti, ki je ni možno razvezati in civilna oblast nima pravice posegati v skrivnost in svetišče vesti, da bi po svoji volji razvezovala zakonsko vez.

Indija

Notranji minister Indije je označil zakonski predlog komunistov v indijskem parlamentu, po katerem naj bi bila prepovedana politična dejavnost katoliškim duhovnikom, kot hujskaški in nespremenljiv. Zakonski predlog je maščevanje za poraz, ki so ga komunisti doživeli v zvezni državi Kerala. Notranji minister je izjavil, da imajo

cerkveni katoliški predstavniki polno pravico zahtevati od osvojenih vernikov, da ne dajo svojega glasu za tistega kandidata, ki ne daje nobene garancije, da bo spoštoval verska in moralna načela.

Italija

V nedeljo, 6. novembra, je kardinal Mikara, papežev vikar za mesto Rim, z veliko slovesnostjo ustanovil 180. rimsko faro, posvečeno Mariji Guadaluški v okraju Valcanuta.

Japonska

Na Japonskem so 30. junija preteklega leta našeli 277.502 katoličanov, kar je 10.894 več kakor pred letom dni.

Združene države

Koncem oktobra je sveti oče Janez XXIII. sprejel 130 Judov iz Amerike. Skupino je vodil rabin Herbert Friedmann, ki se je v imenu judovskega ljudstva svetemu očetu ponovno zahvalil, kar je Cerkev storila v obrambo Judov med zadnjo svetovno vojno. V tem oziru se je posebno odlikoval se-

danji sveti oče, ki je bil med vojno apostolski delegat v Turčiji. Med drugim se mu je posrečilo, da je rešil ladjo, ki je vozila okrog tisoč judovskih otrok, da niso padli v roke nacistov.

Avstralija

Ob „Dnevu socialne pravičnosti“, ki ga praznujejo v Avstraliji prvo nedeljo v septembru, so avstralski škofje izdali poseben skupni pastirski list, v katerem zagovarjajo ideje, naj bi se vse ekonomske sile in pripomočki uporabili za lajšanje uboštva na svetu. „Dasi velik del človeštva živi v nečloveških pogojih in okoliščinah — pišejo škofje. — ne obstajajo nepremagljive ovire, da bi se ne mogla odstraniti revščina in uboštvo s sveta.“

Anglija

Za glavnega tajnika angleških sindikatov, ki so združeni v Trade Union in štejejo 8 milijonov delavcev, je bil izbran katoličan Jurij Woodcock. V mladosti je bil navaden delavec. S prihranki se mu je posrečilo, da je začel študirati politične in ekonomske vede.

Francija

Župan v Seubourgu v Franciji se je odpovedal svoji službi. Star 35 let je vstopil v semenišče z željo, da gre po posvečenju delovat v Juž. Ameriko.

Čehoslovaška

Nova čehoslovaška zakonodaja nasprotuje verski svobodi. V njej je člen,

ki pravi, da se nihče ne more sklicevati na svojo vero, da bi se izognil izvrševanju državljanskih zakonov. Ta člen zgleda nedolžen, a ga bodo lahko vedno poklicali na pomoč, kadar bodo hoteli ovirati versko življenje. Radio v Pragi je pred kratkim objavil vest, da je na Čehoslovaškem 6.831 redovnic. Da je število redovnic tako padlo, je vzrok — tako je dejal radijski komentator — umiranje starih redovnic in pomanjkanje novink. Ni pa dejal, da manjka redovniških poklicev zaradi težkega položaja Cerkve pod rdečim režimom.

Rusija

V Leningradu so zgradili veliko palačo porok, prvo te vrste v Rusiji. Poročna dvorana je dobro razsvetljena, igra muzika. Poleg dvorane je restavracija, da morejo zaliti civilno poroko in dvigati čaše na čast novoporočencema. Fotografije že prinašajo neveste v belih poročnih oblekah. Časopisi spodbujajo komuniste, naj svetujejo, kako bi mogli bolj proslaviti družinske dogodke kot rojstvo, poroko in podobno.

Neki delovodja neke avtomobilske tovarne priporoča, naj vse te dogodke obhajajo čim bolj slovesno. Zakaj, da se ljudje vedno bolj poročajo v cerkvi, da še vedno nosijo otroke h krstu, so vzrok lepe cerkvene slovesnosti, ki so s tem združene. Dajte civilnim porokam itd. več slovesnosti, pa bodo ljudje zapustili cerkve.

Odlična krščanska žena, ki je bila dolgo brez otrok, je dobila hčerko. Ko ji vsej srečni dete ponudijo, da bi ga poljubila, odvrne: „Ne, sedaj še ne. Šele potem, ko bo krščeno.“ Koliko je tako vernih mater?

POPOLNOMA IN BREZ PRIDRŽKOV

Resnica o božji previdnosti, ki smo jo v prvi številki v temeljnih obrisih začrtali, je nad vse tolažljiva in pomirljiva. Kristjani, ki jo sprejmejo in verujejo v vsej njeni širini in globini, ne bodo nikdar presenečeni in razočarani, naj se karkoli z njimi v življenju zgodi. Vera, da je njih usoda v božjih rokah in da vsemogočni Oče v nebesih skrbno, modro in ljubeče vodi njih korak k zadnjemu, večnemu cilju, jih polni z zaupanjem otroka, ki se tudi sredi temne noči in na neznanih potih čuti varnega ob očetovi roki. Verna gotovost, da jim Bog vedno dobro hoče in da vse, tudi bridkosti in preskušnje, s katerimi jih obiskuje, obrača v njihovo srečo, jih dela močne, da se tudi v viharjih in težkih stiskah ne zmedejo, ampak zaupajo v Boga tudi tedaj, ko se zdi, da so vse zvezde upanja na nebu njih življenja ugasnile. Prav ta trdna vera v božjo previdnost doseže, da kristjan nikoli ne pusti obupu vstopa v svojo dušo, ampak da tudi v najtežjih, najtemnejših urah upa, celo proti upanju, kakor je to lepo zapisal o očaku Abrahamu apostol Pavel (prim. Rim 4, 18).

Škoda, da je take brezpogojne, močne, zaupne vere v božjo previdnost razmeroma malo na svetu in to tudi med kristjani. Ljudje smo slabotni in v težkih preskušnjah, borbah in izgubah, ki nas v življenju zadevajo, nam je tako pogosto kar težko verovati, da je vse, kar hudega nad nas pride, po božji volji ali božjem dopuščanju; težko nam je zaupati, da tudi najtežje preskušnje lahko in gotovo služijo v naše dobro, ako se le zvesto Boga v svojem srcu oklepamo. Lahka nam je taka zaupna vera le v dobrih časih, ko nas Bog obsiplje s svojo radodarnostjo in po njegovi dobroti sonce sreče ožarja našo življenjsko pot; v težavah in bridkosti pa nam dušo le prečesto zagri-njajo dvomi kakor temni oblaki obzoroje.

Resnični kristjan, ki se trudi živeti iz vere, se dobro zaveda, da dvomi nad božjo previdnostjo niso nikoli upravičeni, nikoli na mestu. Ve, da se jim mora ustavljati in svoje zaupanje v Boga poživljati in utrjevati z verno mislijo, ki jo tako lepo izraža ljudski pregovor, ko pravi: „Kar Bog stori, vse prav stori — četudi se nam prav ne zdi.“ Res pa je, da je vse to lahko izreči ali napisati, težko pa v polni meri sprejeti in živeti v tistih urah in dneh, ko je duša vsled trpljenja vsa žalostna in potrta.

Skušajmo zato v tem našem novem premišljevanju o očetovski božji previdnosti odkriti nekaj novih vidikov, ki nam morejo biti v urah bridkosti in v vsaj delno pomirjenje in v verno potrjenje.

Kaj je vzrok naših dvomov?

Mnoge bolezni se ozdravijo, ako se odkrije njih vzrok; mnogi dvomi se razpršijo, ako človek spozna njih izvor in s tem njih neutemeljenost.

Ako tedaj ponižno raziskujemo izvor svojih dvomov nad božjo previdnostjo, ki nas v življenju tolikokrat mučijo in vznemirjajo, se ne bomo zmotili, če zatrdimo, da je njih vzrok v tem, ker smo preveč prepričani o nujnosti in koristnosti naših želja in prošenj. Želja po nečem, kar se nam zdi dobro in koristno, se vname v srcu in že mislimo, da je naša sreča samo v njenem uresničenju. Ako dosežem, kar si zdaj želim in Boga prosim, tedaj bom srečen in vesel; ako ne dosežem, mi bo težko in bridko — tako si mislimo prečesto v življenju. In smo od teh želja tako prevzeti, da kar s strahom in grozo mislimo, da bi utegnile ostati neizpolnjene, zlasti kadar gre za velike, važne, po naših mislih odločilne stvari v našem življenju.

Vedeti pa moramo, da ljudje nismo nezmojljivi v svojih sodbah in še manj v svojih pogledih glede bodočnosti. To, kar se nam danes zdi nadvse dobro in zaželeno, se v bodočnosti lahko obrne v našo nesrečo in škodo. Izkušnja nas uči, da je to čisto res tako; v polni luči pa bomo to spoznali po smrti, ko nam bo Bog odkril vse svoje načrte in nagibe svoje previdnosti. Ljudje smo kratkovidni in omejeni v svojih pogledih na končni cilj in smo zato mnogim zmotam podvrženi v previlnem ocenjevanju tega, kar je za nas resnično dobro in koristno.

Drugače je pri Bogu. On, ki nas je ustvaril iz ljubezni in nas vodi k sebi z ljubečo roko, on ve vse, pozna popolnoma preteklost, sedanost in prihodnost, gleda na vse stvari in dogodke iz svojega večnega vidika, iz večnosti v večnost, in gospoduje s popolno, absolutno močja nad vsemi časi, kraji in okolnostmi. On edinj predvidi in ve, kaj nam je na tem svetu v res-

nično korist in srečo, kaj nas gotovo vodi k cilju večne blaženosti, ki je končno edini, zadnji, življenja vredni cilj. In tako in zato se pogosto zgodi, da Bog v naših najbolj gorečih željah in prošnjah vidi zločeste posledice, ki bi nas po njih uresničenju zadele. Tam, kjer je pred našimi očmi sama luč in sama sreča, tam vidi vsevedni Bog, ki ne pozna zmote ali prevare, temo in gorje. Prav tako pa nasprotno vidi skriti blagor, ki bo skrivnostno privrel iz trpljenja, nesreče, preskušnje, ki jih danes, po njegovi previdnosti odrejene ali dopuščene, žalostni trpimo.

Vsled teh tako različnih pogledov in spoznanj, naših in božjih, se v življenju tolikokrat zgodi, da nam večni Bog naših želja ne spolni, naših prošenj ne usliši. Prepričani, da so naše želje dobre in koristne in naše prošnje pametne ter upravičene, se čutimo ob njih neizpolnjenju razočarane in zagrenjene. Težka misel se nas loteva, da

Vsemogočni Bog vedno bdi nad nami

je Bog trd in neusmiljen, da nas je pozabil in nas prepustil slepi usodi —, nesrečni smo, žalostni, vera v očetovsko božjo previdnost se je v nas začela majati, utegnil bi se nas polastiti obup...

Pa smo v takih preskušnjah kakor mali otroci, ki prosijo očeta nevarnih in škodljivih reči in predmetov, kakor ostrega noža, strelnega orožja, ognja, strupa in podobnega. Otrok je prepričan, da mu bo to v veselje in srečo; oče pa, ki v svoji razumnosti predvidi posledice, mu teh in takih stvari nikoli ne bo dal v roke, naj ga otrok še tako silno prosi. Seveda bo otrok vsled očetove zavrnitve žalosten, mislil si bo, kako je oče trd in neizprosen, v srcu se mu bo dvigal odpor proti njemu — ali oče, voden po ljubeči skrbi, se ne bo dal omehčati. Krut in neusmiljen bi bil v resnici tedaj, ako bi se škodljivim željam in prošnjam otrokovicim vdal.

Tako ravna z nami vsevedni, neskončno modri in ljubeči Oče nebeški v naših često nepremišljenih in nevarnih željah in prošnjah.

Sveti Avguštin je z ozirom na dvoje in težave glede božje previdnosti zapisal tole lepo misel: „Bog je prevtako usmiljen, kadar nas usliši, kot takrat, kadar nas ne usliši, ko ga prosimo v potrebah življenja; zakaj zdravnik ve bolje kot bolnik, kaj je temu k pridu.“

Brezpogojno zaupanje

Iz teh preprostih misli, ki pa imajo svojo podlago v veri v neskončno božjo moč, modrost in ljubezen, izvira za vernega kristjana samo tale zaključek: V božjo previdnost moran zaupati v vseh slučajih in okolnostih življenja, tudi v najbolj žalostnih in bridkih, in to — brezpogojno, brez pridržkov. To

se pravi, zaupati vedno in v vseh stvarih božjemu vodstvu; pustiti Bogu, da stori, kar se mu glede nas zdj dobro in prav; darovati mu svoje načrte in svojo bodočnost in biti pripravljen vsak čas priznati, da samo On vse prav vidi in spozna, medtem ko se mi v mnogočem lahko varamo in motimo kljub navidez jasnim izgledom uspeha in sreče.

Brez takega popolnega, brezpogojnega zaupanja v Boga in v njegovo očetovsko previdnost, ne moremo ohraniti resničnega notranjega miru in ravnovesja v pretresih življenja. Ako nas tako verno zaupanje ne prešinja, smo kakor hiša, sezidana na pesek, ki se podere, ko nadnjo prihrumi vihar; ostalji bomo kakor žalostna ruševina s svojimi strtimi upi; lahko se zamaje v nas sama vera v božje bivanje in to, kar nam je najbolj potrebno in koristno — molitev, se nam lahko zazdi prazna in brezpomembna stvar.

Kristjan pa, ki se brezpogojno in brez pridržkov, glede dobrega in hudega preda božjemu vodstvu, bo ostal trden v vseh preskušnjah, kakor hiša, sezidana na skalo. Znal bo prenašati zategnitev svojih želja in prošnja brez nepotrpežljivosti; trpel bo svoje križe in bridkosti brez upornosti. V Bogu, ki o njem veruje, da vse vidi in vse ve in da je dobrotni Oče svojih otrok, bo vedno našel dosti razlogov, da se pomiri in potolaži. Bog sam pa od svoje strani prav pogosto tako zaupanje in zvestobo svojih vernih otrok že na tem svetu plačuje s tem, da jih napolni z veliko tolažbo in jim že pred časom odkrije upravičenost in koristnost njihovih preskušenj.

+

Ko to pišem, se živo zavedam, da je vse to laglje razmišljati in pisati v mirni sobi, v svobodi in v rednem

življenju, kot pa sprejeti, verovati in živeti v trpljenju, v ječi, na prisilnem delu, v bedi in lakoti, v razmerah, ki so po svoji strahoti in grozi zmožne človeka pripraviti v blaznost ali obup. Vendar kljub temu ne bi spremenil nobene besede v tem sestavku. Za kristjana, ki veruje v Boga in s tem v njegovo očetovsko previdnost, ni v nobenem slučaju in v nobenih okoliščinah druge rešitve kot v tem, da, čeprav skozi solze in smrtno grozo, ponižno in zaupno veruje in spozna: Bog me vodi; Bog je z menoj; Bog je tako odredil, dopustil; Bog me ljubi in mi hoče le dobro; vanj bom zaupal in vekomaj ne bom osramočen.

Kako poučljivo in pomenljivo je v tem pogledu, da mašniki v molitvah pred stopnicami pri vsaki maši, ki nas pelje na Kalvarijo in pod Jezusov križ, molimo 42. psalm, v katerem psalmist svojo, po bridkostih in dvomih razbičano duša takole roti in vzdobujajo: „Zakaj si potrta, moja duša, zakaj hrumiš v meni? Zaupaj v Boga, zakaj še ga bom hvalil, svojega rešitelja in svojega Boga!“

Molimo za brate in sestre, ki so v naših dneh v tej zaupni veri v božjo previdnost posebno težko preskušani.

Alojzij Košmerlj

ODGOVORI

1. Slovenci so se ob preseljevanju narodov naselili v jugovzhodnih Alpah, na Panonski nižini, Krasu in Padski nižini v drugi polovici šestega stoletja.

2. Slovenci rabimo v liturgiji živ narodni jezik pri delitvi zakramentov in zakramentalov ter pri slovesni maši pri petem berilu in evangeliju.

3. Na Slovenskem so se širili Luthrovi nauki najprej po gradovih in mestih med tujerodnim plemstvom in meščanstvom. Po nemških šolah pa so se s protestantizmom okužili dijaki.

4. Glavne zasluge za katoliško obnovo na Slovenskem imajo jezuiti, ljubljanski škof Tomaž Hren in nadvojvoda Ferdinand II.

5. Cesar Jožef II. je oviral cerkveno življenje s tem, da je razpuščal samostane, predpisoval učni red v bogoslovnih zavodih, odpravljaj pobožnosti.

6. Missia je leta 1899 postal kardinal, doslej edini med Slovenci.

7. Mahničü po krivici očitajo, da je pregnal pesnike in zaviral razvoj slovstva.

8. Jegličeva oporoča se glasi: „Naš čas je velik, ker dela veliko hudobijo, velik, ker dela mučenike in nam daje velike može. Ostanimo zvesti katoliški Cerkvi, pa bomo odvrnili od slovenskega naroda bodoče strahote.“

ZNACILNA NEVARNOST KINA

Ne smemo biti ne prestrogi ne premili: kino ima svoje dobre in slabe strani. Večkrat vidimo samo slabe in o njih govorimo. Pa ima tudi marsikaj dobrega, kadar je dober. Namreč pravno dober, zakaj premalo je, ko bi bil samo umetniško in tehnično. Pogledajmo nekatere glavne nevarnosti in od pomočke za to. Mogoče bomo drugič bolj natančno govorili o tem zadnjem.

1. Že film sam more vsebovati nevarnosti.

Tako najprej slike. Navadno se niti ne zavedamo, koliko večji vpliv ima slika na duševno življenje kakor stvarnost sama; tembolj, kadar se slike gibajo in vzbujajo vtis žive realnosti. Dokaz za to imamo n. pr. s filmi o zdravniških operacijah, kjer je vtis silno močen in jih zdrži manj kakor ob operaciji sami. Vpliva na to povečana slika, barva, osamljenost gledalca pred edino osvetljeno točko, ki zbira vso pozornost, in drugo. Slike na splošno globoko vplivajo, zlasti tiste, ki spadajo v krog „sentimentalnega“, čustvenega. Če včasih celotni prizor ali beseda ublaži ta močni učinek, popolnoma ga ne odstrani nikdar in s tem tudi ne nevarnosti.

Drugo je zmotno prešojanje vrednot. Navadno gre za bolj zakrito nevarnost, pa je zlasti danes zelo pogosta in se je tudi manj zavedamo in manj ubranjujemo. Glavne tri zmote, ki — ne samo po mnenju katoliških filmologov — zajedajo danes filmsko industrijo so tele:

a) Bogastvo je cilj življenja.

b) Razkošje je zlasti za ženske nekaj nujnega.

c) Pohajanje z ženskami, katerim malo zaposleni „veljaki“ posvečajo svoj čas, je nekaj naravnega.

Zelo dalje vpliva zgled oseb z nenravnim zadržanjem. Čisto gotovo je, da gledalec sočustvuje z glavnim junakom filma, čeravno njegovo ravnanje nj v skladu z nravnimi zakoni. „Kdo izmed nas more tajiti, da vsaj kdaj ni bolj ali manj zavestno želel, da lepa igralka zapusti svojega grdega in nerazumevajočega moža in ga zamenja z lepim, zapeljivim in dobrosrčnim ljubimcem? Ali da bi tat, ki ga vendar igra naš najljubši zvezdnik, ušel policiji in preživel vse dni svojega življenja v mirnem uživanju ukradenega denarja? Ali da bi se sam končal plemeniti sprog in s tem dal možnost, da se njegova vdova vsa preda svoji veliki ljubezni?“ (Ruszkowski.)

Nič manj hudo ni z brutalnostjo, živalsko podivjanostjo. Koliko je tega posebej po tej vojni v zahodnem svetu — in sovjetska propaganda to kaj rada očita (Od tu v večnost; Gnezdo podgan oz. „Shane“ in „On the water-front“ v originalu).

Kriminalnost je naslednja stvar. Pogosto nahajajo vezi med zločinom in kinom (Rififi), tem bolj tedaj, kadar je zločin prikazan kot nekaj nujnega v zločincu, nekaj, česar se ne da ustavit.

Vse okolje diha pogosto spolnost. Ne gre za posamezne slike ali prizore, marveč za tisto skoro neopisno vzdušje, kj ga moremo najti v filmih, tudi v tistih, ki sicer na zunaj nimajo nič proti zakonom o filmski produkciji niti ne vzbujajo večje pozornosti med ocenjevalci.

2. Poleg filma samega je nevarnost v vsem kinematografskem okolju.

Tako na primer najprej propaganda, ki vedno ubira čudne strune (spolnost, sila, močni učinki itd.) in prav pogosto pretirava resnično mero vsega tega v filmu.

Dalje temá in osamljenost gledalca, kar ga pogrezne v skoro mesečno stanje.

Pomešanost, zlasti obeh spolov, obenem z obnašanjem nekaterih gledalcev ob vhodu in izstopu.

3. Pa tudi gledalec sam more povzročiti nevarnosti v nravnem pogledu.

Tako, kadar opusti svojo stanovsko dolžnost, da prisostvuje kinu, zapravlja čas in denar čez mero in potrebo, svojo in družine itd.

Kadar nima prave sodbe in osebnosti in se z lahkoto pusti vplivati s kakršnokoli stvarjo, ki prihaja s platna.

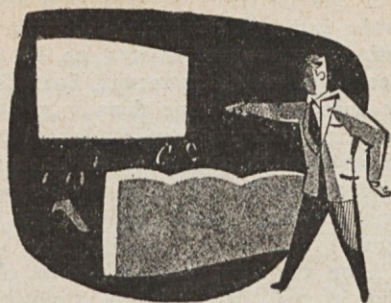
Če je hipersenzibilen, preveč občutljiv.

More tudi zelo škoditi, kadar je kdo bolj nagnjen v določeno zlo (tatvina, samomor in podobno).

Vse to velja za povprečnega človeka; ne površnega, za katerega je nevarnost še mnogo večja v vseh naštetih primerih.

In odpomočki?

Zelo napak bi bilo, ko bi se samo borili proti slabim učinkom. Obenem bi pa s tem v dejanju dokazovali, da

tudi sami smatramo kino bolj za slabo stvar, polno nevarnosti, kamor se človek sme podati le, kadar ima za to razlogov in neprestano spreminja bližnje nevarnosti za greh v daljne.

Kdor bi tako ravnal in pojmoval, bi živel vedno v mukah. Pa tudi sicer moramo dati ljudstvu nekaj več kakor samo: Prepovedano, prepovedano, prepovedano...

Odpomočki so dvojne vrste: prvi negativni, drugi pozitivni; medtem ko prvi preprečujejo nevarnosti, drugi grade: iščejo v filmu in s filmom pravih vrednot.

1...Negativna sredstva so:

a) cenzura po državnih oblasteh (tudi deželnih, občinskih) oz. policiji.

Niso samo katoliški avtorji v tem soglasni, da je neká cenzura potrebna; seveda so ob tem nevarnosti za omejitve svobode na eni strani ali preširoko pojmovanje na drugi. Za to je najprej treba imeti pravih zakonov (malo držav jih ima), strokovno izvežbanega osobja in širok, razumevaloč duh.

b) Avtocenzura same filmske industrije. Odvisno je bolj od dobre volje proizvajalcev, zato je doslej tega še malo; vendar bi bilo izredne važnosti, ko bi se moglo posplošiti.

c) Npravna ocena po cerkvenih ustanovah. Ima velik pomen ker veže v vesti. Da pa tudi jamstva za to, da je ocena res ustrezna resnici. Zato Cerkev hoče, da so ocene dane v njenem imenu po skupini strokovnjakov pod nadzorstvom in odgovornostjo duhovnika in z navedbo razlogov za določeno oceno. Vsaka izmed teh prvin je važna.

A ne gre samo za preprečenje zla; treba je tudi delati dobro. Predvsem imamo na razpolago tri:

2. pozitivna sredstva:

a) filmska vzgoja;

b) obisk filmov visoke vrednosti;
c) skrb za krščansko kino (dvorane, proizvajalci, pisci, igralci...).

Nas zadeva predvsem prvo dvoje, zato bomo posebej o prvem še govorili. Morda pa koga zanima tudi tretje? Slovenski kino doma je v povojih — a je v službi režima; tukaj se je poskusila kot režiserka staronaseljenka Vlasta Lahova (*Las tres furias*), prva ženska v Argentini, pa ni uspela; morda bo kdo drugi. Opozarjamo na Filmološki institut univerze San Salvador v Buenos Airesu.

J. R.

Cerkev je še vedno duša slovenske vasi.

DAN SE PRICNE OB DVEH

Mnoge storijske krožijo o trapistih. Kaj je res na vsem tem?

Pričelo se je ob koncu 11. stoletja, ko je sv. Robert prenovil benediktinska pravila s tem, da jih je začel do pike natančno izpolnjevati. Po prvem samostanu so se ti prenovljeni benediktinci imenovali cistercijanci.

Iz njih pravil se je razvil nov red trapistov, ki je prav tako dobil svoje ime po kraju samostana, kjer so to obnovo v vsej popolnosti živeli: Naša Gospa Velike Trape, v Normandiji. Ustanovljen je bil samostan 1140.

Tako prve kot druge imenujejo kar „beli menihi“ zaradi njihovih oblek, a

trapisti nam pomenijo neprimerno večjo strogost.

Kako žive

Preberite ob strani dnevni red!

Delati morajo vsi, brez izjeme, naj bo opat ali novinec; vsi delajo vse, na polju ali doma.

Glavna njihova značilnost: molk in zatajevanje.

Po pravih trapist ne sme govoriti z nikomer drugim razen s predstojnikom in spovednikom. Ne poznajo odmorov kakor drugi redovi. Med seboj se pogovarjajo z znaki.

Hočejo pa tudi od drugih miru, čeprav vsakogar lepo sprejmejo, kadar se k njim zateče iskat miru ali samo odpočit. Tako se je pred kratkim dogodilo, da so si kopalci izbrali zase lep kraj ob samostanu Lérins, otoku v Sredozemskem morju, in tam seveda motili trapiste v njihovi zbranosti. Obala je bila prelepa, a na samostanskem ozemlju. Nič ni pomagalo; nekega dne so kopalci na prečuden način zvedeli, da so nezaželeni: ko so se hoteli poleči po skalah, so opazili, da so vse prevlečene z alkitranom.

Nikdar trapisti ne jedo ne mesa ne rib ne jaje, razen če je kdo bolan. Skoro polovico leta so tudi brez sira in mleka.

Koliko jih je

Človek bi mislil, da kaj malo, posebno še v sedanjem času. In vendar jih je po zadnji svetovni vojni veliko ravno v Severni Ameriki stopilo k trapistom.

Danes imajo po vsem svetu čez 60 moških samostanov z nad 3000 redovniki in okrog 1300 redovnic v 30 samostanih. V Argentini so se pred kratkim naselili severnoameriški trapisti v Azulu, kjer raste lep samostan.

Njihov namen

Še daleč ni v tem, da bi bežali iz sveta, ki naj bi jih bil razočaral. Trapist je v samostanu bolj povezan s svetom, kakor kdorkoli drug, samo navezan ni toliko nanj.

Njihov namen je prav v tem, da molijo za svet, ki ne zna več moliti ali noče. Prosijo Boga neprestano v molitvi, delu in zatajevanju, naj bi izžareval svetu blagostanja in odrešenja.

TAKO ŽIVE:

- 2.00 Vstanejo, molijo jutranjice in hvalnice iz dnevnic Marijinih
- 2.30 Premišljevanje
- 3.00 Jutranjice in hvalnice rednih dnevnic
- 4.00 Duhovniki mašujejo, drugi prisostvujejo
Čas za branje ali premišljevanje
- 5.30 Molitev prime, kapitelj: navor opata ali priorja
- 6.30 Zasebno branje, študij ali molitev
- 7.45 Brevir (terca), peta maša, brevir (seksta)
- 9.00 delo oz. učenje
- 10.45 Branje ali molitev
- 11.30 Jed
- 12.15 Zasebno branje
- 1.30 Delo
- 3.30 Zasebno branje ali delo
- 4.30 Večernice
- 5.15 Premišljevanje
- 5.30 Prigrizek
- 5.40 Branje, molitev
- 6.10 Sklepnice, Pozdravljena Kraljica, spraševanje vesti
- 7.00 Spanje.

Vzgoja dobrih duhovnikov je največja skrb vsakega škofa. V pismu indijskemu kardinalu Valeriju Gracias (20. 8. 1960) papež Janez XXIII. izredno povdarja kako važna je dobra vzgoja duhovnika in le za to si morajo škofje veliko prizadevati. Pohvali kardinala, da je že veliko storil na tem področju. Poleg vzgoje dobrih duhovnikov, se mora skrbeti tudi za dobro katoliško formacijo laikov. V tem pogledu se mora posvečati velika skrb tistim, ki zavzemajo ali bodo zavzemali važna mesta v javni upravi, da bodo res zgled dobrih katoličanov in usmerjali svoje delo v skladu s katoliškimi načeli.

Svetost in znanost sta potrebna sodobnemu duhovniku. Duhovniki se morajo vzgajati v izvrševanju svojih svetih dolžnosti preden zapustijo seme-

nišče. Tako bodo lahko vestno vršili svoje dušnopastirsko poslanstvo in ljudstvo jim bo lahko zaupalo. Zanimati se pa morajo tudi za znanost in se v njej odlikovati, da bodo pritegnili k veri tiste, ki se udejstvujejo na teh področjih. (Sv. oče Janez XXIII. v pismu dublinskemu nadškofu dne 20. 9. 1960.)

Molitev rožnega venca v družini je poroštvo ljubezni in miru. Vsak dober kristjan moli rožni venec, zato se mora moliti tudi v krščanski družini. Moliti se mora vsak dan, ker predstavlja vso veličino in zgodovino Cerkve in Kristusovega življenja. Z iskreno molitvijo rožnega venca se mora prositi za mir na svetu, za bratsko ljubezen. (Papež Janez XXIII. v nagovoru v splošni avdijenci dne 12. 10. 1960.)

Lepo in važno je poslanstvo Cerkve. Dne 9. 10. 1960 je sv. oče Janez XXIII. sprejel v posebni avdijenci poslanstvo mednarodnega kongresa babic. V nagovoru jim je najprej pokazal važnost njihovega poklica. Da pa zmorejo poklic dobro izvrševati je najprej potrebna dobra strokovna priprava. Prav tako je potrebna dobra moralna priprava, spoštovanje duhovnih dobrot in poznanje nadnaravnega pomena človekovega življenja in poslanstva.

Mehanizacija poljedelstva je kmetu v veliko pomoč. V nagovoru udeležencem mednarodnega kongresa za mehanizacijo poljedelstva je sv. oče Janez XXIII. med drugim rekel, da se izredno veseli vsakega napredka, ki bi naj olajšal delo in življenje kmečkemu človeku. Kmečko življenje je lepo, zdravo, naravno, zelo primerno za gojitev in ohranitev moralnih kreposti in lepo versko življenje. Bog ga posebej bla-

goslavlja. Sv. oče pa pozna tudi težave in trpljenje kmečkega človeka iz domače hiše. Zato kmetje in vsi poljedelci z veseljem sprejemajo vsak tehnični napredek, ki olajšuje njihovo delo ali omogoča večji donos njihovega dela.

Vdanost angelu varuhu. Zaupati moramo angelu varuhu. V našem življenju naletimo na velike nevarnosti in težave, na ljudi, ki nam hočejo škodovati. Toda naš angel varuh je vedno ob naši strani. Nikoli tega ne pozabimo! Vedno ga prosimo za pomoč! Tudi sv. oče se zateka vsak dan k svojemu angelu varuhu in priporoča angelom varuhom vse vernike. (Sv. oče Janez XXIII. 1. 10. 1960.)

Odločnost je krepost, ki jo potrebuje vsak kristjan. Odločnost je krepost, ki je potrebna vsakemu človeku, predvsem pa še kristjanu. Posebej je še potrebna odločnost in borba v duhovnem življenju, ker se le tako doseže večno življenje. (Papež Janez XXIII. invalidom, ki so se udeležili mednarodnih športnih iger v Rimu, dne 25. 9. 1960.)

Velik problem je pomanjkanje du-

hovnikov. Sile teme nas spremljajo in nas sledijo stalno v našem življenju. Vedno se borijo proti Bogu in nas hočejo odtrgati od Kristusa. Zato moramo biti budni in oprezni. Mnogi se za to nevarnost ne zmenijo in so za-verovanj izključno v svoje osebne probleme. Toda kristjan se mora zavedati, da ga obkrožajo resnične nevarnosti in se je dolžan proti njim tudi boriti. Vedno se moramo zatekati k angelu varuhu za pomoč. Potrebna pa je tudi molitev in post za osebne potrebe pa tudi zato, da Bog pošlje v svoje svetišče dobrih duhovnikov. Sv. očeta zelo skrbi pomanjkanje duhovnikov. Duhovnik je velik blagoslov za vsako družino, pa tudi za narod iz katerega izide. Od števila duhovnikov zavisi bodočnost Cerkve. (Sv. oče v govoru v splošni avdijenci 24. 9. 1960.)

Študij katekizma je potreben za vsakega dobrega kristjana. Božjo besedo in nauk moramo dobro poznati in po njem živeti. Toda to ne zado- stuje. Posredovati jo moramo bližnjemu in to je v današnjih časih glavna naloga. Zato mora dober kristjan vsaj katekizem dobro poznati. (Sv. oče dne 25. 9. 1960.)

Rimski prefekt je vprašal sv. Lucijo: „Ali je Sveti Duh v tebi?“ — „Da, kdor čisto in pobožno živi, je tem-pelj Svetega Duha.“

Učitelj je vprašal v šoli: „Iz česa sestoji človek?“ Majhen, bister fantiček dvigne roko: „Iz telesa in duše in Svetega Duha!“ — „Preveč si povedal! Kdo je tako rekel?“ — „Mama večkrat pravi, da ima vsak dober kri-stjan v duši Svetega Duha.“

VZEMI SI 5 MINUT
ZA 5 MISLI:

1.) Prava, pristna krepost ni žalostna in odbijajoča, marveč nalezljivo vesela.

2.) Ko nam gre dobro veselimo se in zahvaljujmo se Bogu, da razliva na nas in naša dela svoj blagoslov!

3.) Ko nam načrti propadajo in naletimo nasprotja, veselimo se in zahvaljujmo se Bogu, da nas smatra za vredne nositi njegov sladki križ!

4.) Pravo veselje ni zgolj zunanje, hrupno, marveč nadnaravno, ki temelji v izpolnjevanju volje božje in v zaupanju v božjo Previdnost.

5.) Pravo, pristno veselje torej ne nasprotuje kreposti in obratno nam tudi krepost ne jemlje zdravega veselja.

IZ MOJEGA DNEVNIKA

TOREK

Ne vem, od kod ta čuden občutek: kot da sem strašilo na njivi. Roke postajajo dolge, noge mi opletajo, postajam neroden, vsak čas imam občutek, da se bom prelomil. Rokavi so v nekaj dneh prekratki, hlačnice so hitro pod kolonom. Rastem, rastem, hočem se gibati elegantno, pa sem tako neroden, da je joj. Ne vem, kdaj in kje se bo to ustavilo.

SREDA

Ko bi mogel fotografirati vse, kar se z menoj godi. Prisilil sem se k dnevniku, a zares nimam volje, da bi kaj spravil na papir. Vedno sem utrujen, kot da sem ves dan kamenje tolkel. Res nimam volje za pisanje.

Za pisanje? Za kaj pa sploh imam voljo?

PETEK

Sinoči zvečer. Pol osmih. Potrkam na vrata v župnišču. Gospod Peter me sprejme. Povem mu vse. „Pravilno, popolnoma pravilno,“ mi odgovori.

Toliko da nisem vstal in odšel. Kako naj bo pravilna ta moja nerodnost, in večna utrujenost?

Razložil mi je: Za rast telo potrebuje moči, od tod utrujenost. Ob rasti nastaja v telesu drugo sorazmerje, od tod neobvladanje sebe in občutek nerodnosti. Statistike kažejo, da je odstotek umrljivosti v teh letih največji: telo ni odporno, ker rabí telesne moči za rast.

Vsekakor se mi je zdela razlaga zanimiva. In prepričljiva.

SOBOTA

Postal sem pred ogledalom. Toliko, da se nisem nglas zasmel. Brki! Na levo tri, na desno tri! Res, da prva lastovka še ne napove pomladi. In prav ob smehu se mi je odkrilo nekaj novega: moj lasten glas mi je postal tuj.

Kaj bom res v tem kratkem času postal nekdo drugi?

NEDELJA

Nisem še občutil krasote službe božje kot danes zjutraj. Skromna, čista cerkvena, belolasi župnik, njegove resne besede o nevidnem svetu, ki je edini res vreden, pobožna pesem štiriglasnega zbora, zvonček in rdeče obleke ministrantov. Za kakšne užitke so prikrajšani tisti, ki ne gredo k maši!

Sedajle je večer. Sam sem in to občutje samote ni prijetno. Kot da sem potopljen v temo, kot da sem razklan. Ne razumem se.

Dvoje povsem nasprotnih občutij v razliki nekaj ur. Kaj je res začelo v meni vreti? Kam bo odneslo pokrovko, če lonec privre do vrha?

PONEDELJEK

Oče mi je dovolil brati Balantičev Sonetni venec. Ne morem, da bi ne prepisal teh-le besed:

Na dnu vsega si Ti, si Ti,
Ti, jezero, neskončno hladni vali,
šele pri Tebi vse se umiri.

In verzi pred njimi:

Ti veš, da sem samo ubog hudič,
veš, kakšnih rož si vdihnil krvj blazni...

Samo ubog hudič, ubog hudič. Ves dan že mi hodijo te besede po glavi. Jaz in Bog = nič in vse. Mislim, da sem v teh besedah dobil toliko kot pri dobri pridigi.

ČETRTEK

Debata s sošolcem. Grozno. Če ima on prav, kako neumno je življenje. „Izrabj dan. Uživaj!“ Kaj bo res to smisel naših dni?

NEKAJ NASVETOV ZA ŠTUDIJ

Veliki učitelj sveti Tomaž je v svoji dobrohotnosti nekemu dominikanskemu študentu, ki ga je prosil, naj mu pove, kako naj študira, dal naslednje nasvete za študij:

Ne začenjaj takoj z najtežjimi stvarmi, ampak z najlažjimi. Do umevanja težkih stvari se je treba vzpenjati po lažjih!

Govori malo in ostajaj v ozadju!

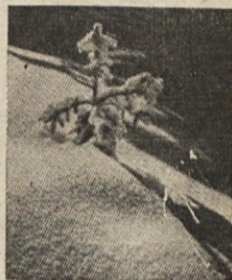
Imej čisto vest!

Bodi ljubezniv do vseh!

Ne vtikaj se v tuje zadeve!

Dobro si zapomni, kar je bilo lepega povedanega, naj je to povedal kdorkoli!

Skušaj do dna razumeti, kar bereš ali kar ti povedo, razreši si dvome!

Skrbi, da si boš za-
pomnil vse, kar mo-
reš!

Ne stremi za tem,
kar presega tvoje mo-
či!

*

Osredotoči vse delo
na poklic!

Določi, kaj je glav-
no, in temu glavnemu
vse podredi!

Ne zadovolji se s
tem, da se vsake stva-
ri le površno lotiš;
glej, da boš dobil o
vsem jasno sliko in to
v tisti meri, kot si si
jo naprej določil!

Ne začni nikoli de-
la, ne da bi ga do-
končal!

MOČ VOLJE

Mladim ljudem čisto
dopovedujejo, da morajo
imeti močno voljo. Mož-
no in celo verjetno je,
da si mladina predstavl-
ja voljo vse preveč ne-
kako „mišično“ napetost
duše, po telovadsko, da

Ko bi ga mogel peljati oni dan v cerkev in mu pred-
staviti dekle, ki jo že dalj časa opažam, čeprav se mi
zdi, da vse stori, da bi ne vzbujala pozornosti. Visoka,
preprosta, kakor vsa presijana od milosti, kakor za-
maknjena v molitev. Ko bi bil slikar, bi Marijo tako
upodobil. Nič narejenega ne v obleki ne v obnašanju
(niti našminkana ni bila, čeprav vem, da ni greh!), vsa
resnična, v tej preprostosti vsa lepa, vsa dobra, vsa
sveta. (Pišem kakor zaljubljenec!)

In ta svet naj bi bil zlagan? In resničen naj bi bil
oni, ki mi ga slika sošolec? Egoizem, uživanje, suro-
vost, greh?

Razumem, kje je moja pot, gospod Peter, ne bojte
se zame!

NEDELJA

Župančičeva Duma:

...poješ; in pisanih rut so vesele tvoje oči,
zdravih, rjavih lic in bisernobelega smeha,
kretenj oglatih in hoje nerodne in kmečkih zadreg
kletve robate ušesu so tvojemu vino,
krepka primera — dala bi zanjo cekin.

Slovenija. Naša zemlja.

Jo bom kdaj videl?

PISMO SIVOLASEGA ŽUPNIKA ZALJUBLJENEMU FANTU

Dragi Janez!

Res iskreno in iz vsega srca Ti želim, da bi tole
pismo brala tudi tvoja bodoča tašča!

Dekle, ki si jo misliš izbrati za ženo, mora znati
sukati šivanko.

Naj si tvoja izvoljenka nikar ne umišlja, da bo
po poroki lahko trosila dragocene denarje, jasno,
poleg drugih stroškov, posebej še za šivanje noga-
vic ipd., za krpanje obleke, za šiviljo, za vezalko in
za tkalko.

Presneto! Mislim, da se ne boš ženil s pol tu-
catom žena! Mnogo bolj krščansko in ekonomično

bo, ako se poročiš z eno sestro, ki pa velja res za šest drugih!

O, dragocen, predragocen zaklad je taka žena, kje se skriva in koliko fantov ga najde?

Moderne žene ne znajo pošiti nogavice, puloverjev itd.

Žalostno dejstvo, a resnično!

Dandanes znajo šivati le še stare matere. Kar z užitkom jih opazujemo in občudujemo, kako potrpežljivo sede sključene nad nogavico, z naprej pomaknjenimi očali, skoraj na koncu nosu! Le glejte jih!

Najprej potegnejo pavolo v eno smer, potem nazaj, a ne s silo, tako, da nekaj ostane, ker vedo, da se prti pranju lahko še oskoči.

Dobro! V eno smer je že prepleteno, sedaj pa še v drugo, v obliki križa. Počasi nastaja mreža: spodaj, zgoraj, spet spodaj in spet zgoraj. Tako! In luknja je izginila! Vse je tako natančno, da skoraj ne opazimo, kje je zašito.

A moderne gospodične... to je druga pesem!

Z nogavico v eni roki in z gobo v drugi, pa na lov za luknjami!! Ko jo vse srečne odkrijejo, z vlečejo s silo dva robova skupaj, kot ostriga svoje ustnice, ko je nehala zehati, tako, ena, dve, pa je! Toda kako?! Ubogi revež, če moraš obuti takó zašito nogavico! Čez četrto ure boš gotovo začutil neprijetno posledico moderno zašite nogavice... žulj!

Naslednja točka: krpanje.

Pred kratkim sem bil povabljen na razstavo ob zaključku nekega krojnega tečaja.

Nekaj nepopisnega, čudovitega!

Na okusno okrašenih mizah so bile razpostavljene in od vseh strani raznobarvno osvetljene najrazličnejše vrste skrbno, natančno vezanih blazin, vseh velikosti in okusov, nedokončane obleke (za ovratnike in rokave je zmanjkalo blaga), dragocene čipke itd. Ljudje so kar strmeli nad to res prelesto lepoto. Slišal sem presenečene gospe, ki so z raznimi vzdihmi hvalile mlade damice, vse pa se je zlivalo v eno: krasno... božansko... divno... nepopisno... itd. itd.

Povprašal sem potem po spretnih rokah, ki so napravile te umetnine. Predstavile so mi nekaj pre-

si slika njeno moč nekako tako, kot je napekost mišice, njeno zmago kot športno zmago — z napetimi živci in s stisnjenimi zobmi.

Moderna psihologija nas uči, da moč volje ne raste toliko iz napekosti volje same, kakor pa iz nagibov, ki voljo vodijo. To je dušeslovni zakon temeljne važnosti.

TEMELJNI

PSIHOLOŠI ZAKON: MOČ VOLJE JE IZ NAGIBOV

Vzemimo si docela vsakdanji primer iz študentovskega življenja.

Četrtošolec pride iz šole domov, vrže aktovko v kot in pokosi. Kaj bo popoldan? Fantje so mu rekli: „Pridi na igrišče, igrali bomo žogo!“ Žoga?... Nagib je za res močan.

Toda naš četrtošolec pogleda na jutrišnji urnik: matematika, francoščina, zgodovina... To je drugi nagib: dolžnost. Ta nagib ni preveč močan. Kje je zdaj moč volje? Zaenkrat še nikjer.

DRUGI ZAKON: VEČ NAGIBOV, VEČ MOČI!

Toda sedaj se pojavijo še drugi nagibi: Jutri je torej matematika. — Za domačo nalogo

go imamo tri račune. — Najbrž bom vprašan. Že pri zadnjem spraševanju se mi je to bližalo. — Gospod profesor je klical imena s črko M. — Sedaj pride na vrsto N. Novak! — To sem jaz. — Francoščina: ponovitev nepravilnih glagolov. Gospod profesor mi je zadnjič rekel: „Novak, Novak, če pojde tako naprej...“

Nadaljnje predstave: Oče je dejal: „Paglavec, če se za šolo ne boš učil, se pojdeš učit čevljarstva!“ Mati pa: „Sinko, uči se, da bo imel očka veselje s teboj...!“

Te predstave imajo svoj uspeh. Motiv dolžnosti, spočetka zelo slab, postaja vedno močnejši, dokler ne prevlada.

In študent se odloči: „Ne, ne bom se šel igrat, doma bom ostal in se učil.“

Zdaj je volja že močna! Nagib dolžnosti je bil sam zase še preslab. Prišli so mu na pomoč nadaljnji nagibi: skrb, da bom vprašan; strah pred grajo profesorja, ne k čevljarju, raje v šolo; ljubezen do očeta, do matere...

Kakor telesni organizem nima svoje življenjske sile le iz sebe, marveč tudi iz redilnih snovi, obseženih v hranivu,

prostih deklic. Hudomušno sem jih vprašal: „Gospodične, kje pa je razstava zakrpanih oblek?“ Začudene so se spogledale in se nekoliko zmedle, potem pa so mi skoraj užaljene in s prezirljivim zasmehkom odgovorile: „Kaj, mar res mislite, da ne znamo pršiti krpe na obleko?“

Tedaj pa me je kar malo jeza pograbila in sem jim takole dejal: „Ali mislite, da boste v družini strgane robce v smeti metale ali pa da si bodo mož in otroci brisali nos s temi okrasnimi blazinami? Trape! Prav, nisem nič proti tem okraskom, toda le, če vam čas in denar preostajata. Najprej pa se naučite lepo krpiti, da bo vaša družina lahko isto obleko nosila dve leti namesto eno. Ali pa morda mislite, da boste otroku lahko kupile nove hlače vsakokrat, če in kadar si bo prejšnje n. pr. na drsalnici nataknil in strgal?“

Po tem nauku sed odšel in ne vem, če so me razumele, a zadeti jih je moralo, ker so obstale z odprtimi usti in začudenimi očmi.

Poleg tega bi Ti želel, da bi se Tvoja bodoča žena vsaj malo spoznala na urezovanje in krojenje obleke. Ni treba, da bi bila prvovrstna šivilja — zato bosta, seveda, hvaležno sprejela vse darove za novorojenčka, ob krstu ipd. — želel bi pa, da bi mu vse potrebno preskrbela že prej njegova mati! Za to še ni treba, da bi vedela za zadnji krik mode, ne, pač pa bi naj znala urezati in sešiti preprosto a okusno oblekco za otroka, perilo in srajco zate, sebi pa, da bi si znala napraviti vsaj delovno obleko, za doma, popraviti ali preurediti klobuk ipd.

Prav gotovo bi bile tašče najprikljubnejše osebe na svetu, če bi znale vcepiti svojim hčerkom vsaj nekaj osnovnega znanja o teh stvareh, ki sem jih zgoraj naštel.

Vsaka žena in mati bi morala ravno tako vedeti in znati vsaj nekoliko o vezenju in tkanju.

V prejšnjih časih je tkanje prihajalo v poštev predvsem za izdelovanje nogavic. Kasneje pa so spoznali, da tkanje doma znatno olajša vzdrževanje družine: tako n. pr. tkanje otroških oblek, rokavic, pokrival, puloverjev itd.

Priznam, da mi je vezenje španska vas, vem

pa, da je lepo vezenje res lepo; da je prav, ako je pri hiši skrbno in natančno večbarvno vezen platnen prt, ko pridejo obiski; ravno tako, da je zelo prav in primerno, ako so rjuhe lepo vezene, če je bolnik v družini in ima priložnost, da pride božji Gost k njemu na obisk.

Dragi fant! Ali misliš, da bi bil dosti oglas v časopisih, da bi našel takšno dekle?

In potem še razmišljam in ugotavljam, kako srečne in zadovoljne bi bile naše družine in kako prijetna ter topla naša ognjišča s takimi ženami in materami!

Končno mora vsak priti do tega zaključka: če bi naše žene in matere res znale sukati šivanko, če bi znale vsaj nekaj od vsakega zgoraj naštetih del, potem bi možje nič več ne tožili nad razsipnostjo žena in potem bi mnogim materam ne bilo treba iskati zaposlitve po tovarnah ali drugje.

Če bi tako one ostajale bolj doma — saj je končno to kraj, kamor spadajo — bi se otroci ne potepali in ne klatili po ulicah, vse bi bilo bolj v redu, vedno vse pospravljeno, hiša bolj ohranjena, hrana skrbneje pripravljena, z eno besedo: vse bi bilo bolj kot mora biti.

Za zaključek pa tole. Zanimivo bi bilo poslati med ljudi tale štiri vprašanja:

1.) V kakšnem stanju bi bila družina in dom pri eno leto poročeni ženi, ki bi znala šivati, krpati, urezavati, tkati itd.?

2.) V kakšnem stanju bi bila družina in dom pri eno leto poročeni ženi, ki ne bi znala ne šivati ne krpati ne urezavati ne tkati itd.?

3.) Koliko približno v pezih bi prva prihranila več kot druga?

4.) Kje v vašem okraju žive dekleta, ki spadajo pod št. 1.) in kdaj jih je možno obiskati?

Ko prejmem odgovor, Ti pa pošljem naslove!

Tvoj župnik.

tako tudi volja nima moči le iz sebe, marveč iz določenih nagibov in ciljev.

KAKO PRIDOBIMO NAGIBOV?

Ne zadostuje torej priporočati močno voljo. Treba je napolnjevati duše z zdravimi predstavami in nagibi, to se pravi: izoblikovati je treba v sebi ugodno notranje razpoloženje, v katerem šele volja postaja odločna in močna. Tudi krščanska askeza ne začinja s treningom volje, temveč z meditiranjem, to je s takim premišljevanjem, ki na cilju premišluje vse njegove koristi, dobre in lepote, dokler ne zagoni v nas sveto navdušenje, ki nas kakor silen magnet potegne v dejanje.

„Kje je Bog?“ so vprašali otroka. — „V mojem srcu.“
— „Kako je prišel Bog v tvoje srce?“ — „Z milostjo, pri sv. krstu.“ — „Kaj more Boga pregnati iz tvojega srca?“
„Greh.“

ZIVLJENJE

MOJEGA

ZIVLJENJA

Smo teisti. Prepričani smo o nadsvetnem osebnem bitju, ki je popolni Gospodar sveta in ga imenujemo Bog.

Ali se tudi zavedamo bogastva tega našega prepričanja in ga sprejemamo z vsemi praktičnimi nasledki? Ali nam Bog v življenju res tudi pomeni živo realnost? Ali ni morda to za nas le bolj meglena teorija?

„JAZ SEM, KI SEM“

Boga nihče ni naredil (to pač ne bi bil Bog, ampak stvar). Bog je iz sebe in po sebi biva. Zato tudi biva od večnosti in nima začetka. Ko bi se bil začel, bi ga bil kdo naredil; zakaj iz sebe se začeti, ko še ni, se nič ne more. Zakaj tedaj Bog je? Ker je iz sebe, nujno je; ni mogoče, da bi ga ne bilo; je nujno bitje. Samo on je to in je to njegov bistveni znak.

„Jaz sem, ki sem“ je njegovo ime, ki ga daje Mojzesu v gorečem grmu, da ga sporoči Izraelcem (2 Mojz 3, 14).

„Ni Boga — govori sam pri sebi naumnež“ (Ps 13, 1). Trditi, da ni Boga, je objektivno največja nespamet (čeprav je subjektivno umljivo zaradi slabosti našega spoznanja in ker so nam stvari spoznavno bliže in šele po njih spoznavamo Boga). „2 krat 2 je 7“ je neumnost, ker je to nemogoče, ker je to nujno štiri. Prav tako in še bolj nujno Bog je, On, ki je podlaga vse resnice, tudi te, matematične. . . .

„VSE IMA V NJEM SVOJ OBSTOJ“

Stvari so in jaz sem sredi njih. Saj mi prav te govore o Bogu in bi brez njih ne vedel zanj.

A te niso iz sebe, ko nastajajo in minevajo. Od kod so? Od Njega, ki ni nastal in je sam iz sebe; On jih je ustvaril. S tem se je začel tudi čas. „V začetku je Bog ustvaril nebo in zemljo“ (1 Mojz 1, 1).

Brez Boga bi stvari ne bilo in iz sebe niso nič. Po vsem, kar so in imajo, so od Njega. Do zadnjega vlakna njihove biti. Po Njem so nastale in bivajo: On vse preveva in vzdržuje.

Ker stvari so in niso iz sebe, nujno kažejo nanj, ki je edini iz sebe in nujen.

Stvari so resnične. Njih resničnost nazadnje ni iz njih, ampak so resnične po božji resničnosti.

So dobre, res dobre. A ne iz sebe, ampak po božji dobroti in nam o njej govore.

So lepe, lepe po božji lepoti in nam to razkrivajo.

Vsa narava, s svojo resničnostjo, dobroto, lepoto, ni v zraku, brez podlage. Ima trdno podlago bivanja in svoje popolnost v Njem, ki jo je dal in jo drži v bivanju. On je njen zadnji vir, ki ima vse njeno bogastvo, dobroto in lepoto, v neskončnosti, ki je „natura naturans“, prananarava, ki je od nje ta ustvarjena narava.

„V NJEM ŽIVIMO“

Čudovito je v svetu življenje. Kdo ga razume?

Ni iz sebe. To je dobljeno življenje, ki je od Njega, ki je sam iz sebe in nujno živ, življenje samo, živi Bog.

Tudi jaz živim. Vsak najmanjši gib mojega življenja je v moči Njega, ki je življenje samo. „On sam daje vsem

življenje in dihanje in vse; v njem živimo, se giblamo in smo“ (Apd 17, 25. 28).

Um imamo, ki prodira v globino narave in odkriva njene skrivnosti; po umu si pridobivamo zaklade spoznanja, ki bogati in daje polnost našemu doživljanju. A vsa človeška in angelska umnost je le medel odsev in senca Njega, ki je Um sam, sama inteligenca, sama vednost, znanje, sama modrost.

Ljubimo in se ženemo za dobrim in hrepenimo po lepem. Smo srečni, ko je tej naši potrebi ustrezno. V vsem tem smo medla sličica Njega, ki je Ljubezen sama, ki ničesar zunaj sebe ne potrebuje in je v tej ljubezni svojega neskončnega bogastva sam svoja blaženost, Blaženost sama.

Lepo o tem modruje sv. Avguštin: živim. Od kod imam to bogato življenje? Iz duše; ta je moje življenje. A duša — od kod je ta živa? Po Njem, ki ji je dal življenje. On je njeno življenje. On — življenje mojega življenja.

BOG — „ALFA IN OMEGA, ZAČETEK IN KONEC“

Bog mi je dal in vodi moje spoznanje in mojo ljubezen. Oboje usmerja vase, da njega spoznavam in njega ljubim. Ne more biti drugače. „Zase nas je ustvaril“ (sv. Avguštin).

Za spoznanjem resnice se ženemo. Čutim muko in naslado te borbe. Muko neuspehu prizadevanja, ko nam vprašanje ob vsakem ostaja zavito v skrivnost; naslado ob vsakem odkritem drobcu resnice. Vsa človeška znanost je priča te borbe, teh muk in teh naslad.

Pa je vsa resničnost, vsak drobec resnice, odsev Boga, ki je resnica sama. Ko se za spoznanjem ženemo, nezavestno iščemo Njega, ki je Resnica, njegovo resnico. Tudi tisti ga tako

iščejo, ki ga ne poznajo ali celo izrecno taje.

Isto je v nas neutešeno gnanje po lepoti, polno muk in omamnosti. Človeška umetnost je priča o tem. To je nezavestno gnanje za Bogom, ki je lepota sama.

Neutešeno je naše teženje po dobrem, naša ljubezen. Polno spet trpljenja in sreče. Nezavestno meri vanj, ki je neskončno Dobro, dobroti sama. Še grešnik, ki daleč od njegove postave

PREBERITE!

Mnogi moderni uče, da Boga ni mogoče spoznati (agnosticizem). Zavedel jih je zlasti Kant s svojo protislovno kritiko človeškega uma. Cerkev je ta nauk zavrgla kot zmoten. Vatikanski cerkveni zbor je slovesno izrekel da je „Boga, enega in resničnega, iz stvari z naravnim folekim umom mogoče izvestno spoznati.“

Nekateri drugi pa priznavajo sicer, da je Boga mogoče spoznati in tako izbegavajo izrečni obsodbi vatičanskega zbora — a zametavajo dokaze za bivanje božje. Spoznanje o Bogu, pravijo, je možno, dokazi so nemogoči; Boga spoznamo s srcem, s čustvom, po nekakšnem izkustvu neposredno, vse dokazovanje je pa prazno. Pij X. je obsodil to mnenje kot modernistično zmoto, ki vodi v ateizem, in je v izpovedi vere proti modernizmu definicijo vatičanskega zbora natančneje določil z besedami, da more človeški um z naravnimi silami Boga iz stvarstva izvestno spoznati „in tudi dokazati“.

išče zadovoljlitve, nezavestno teži po Njem, le da je v svoji slabosti pravi, od Boga hoteni red pri tem zrušil.

MOJ BOG IN MOJE VSE

A v človeku naj to ne ostaja nezavestno. Človek je poklican k odliki, da vse to tudi ve in zavestno hoče. V tem naj bo nekoliko podoben Bogu, njegova podoba.

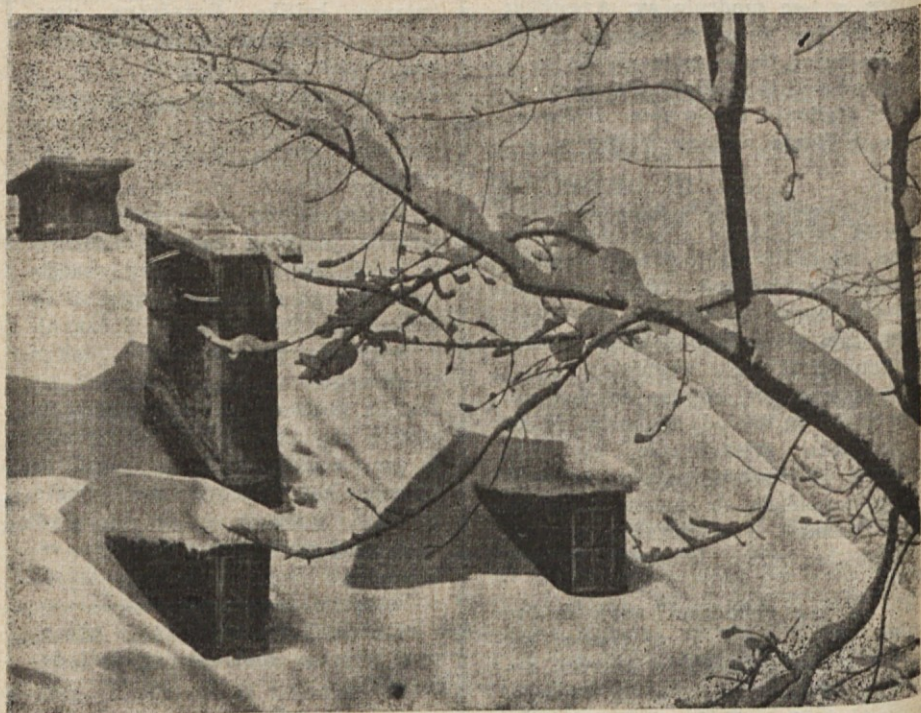
Vse je od Boga in zanj. Tudi jaz sem od Njega in sem zanj in iz sebe nisem nič. Bolj ko sebi, živim in moram živeti Njemu. To vedeti in razumeti je najvišja modrost, to tudi hoteti je naša najvišja popolnost.

Zakaj to pomeni Njega spoznati in Njega ljubiti. To pa je najvišje in vse v nas in zunaj nas mora temu služiti,

vsa narava in tudi razodetje in vsa milost.

To pomeni pa tudi našo srečo. Že tu na zemlji. Zakaj to pomeni živeti ob vsemogočnem in najboljšem vesoljnem Očetu. Ljubeznivo skrbi za vse in toliko bolj za človeka. „Če pa travo na polju, ki danes stoji in se jutri v peč vrže, Bog tako oblači, ne bo li mnogo bolj vas, maloverni?“ (Mt 6, 30). Toliko nam je dal: telo in življenje. Prejeli bomo tudi k temu potrebne malenkosti: obleko in kruh. „Saj ve naš Oče nebeški, da vsega tega potrebujemo;“ le da ostanem ob njem, ob Očetu, to je glavno; „vse drugo se nam bo navrglo“ (prim. Mt 6, 32-33).

Dr. Franc Gnidovec

VEZ MED ROJAKI

Vsem znani rek: „Kamor koli prideš, povsod srečaš Slovenca,“ drži na celi črti. Že pred zadnjo svetovno vojno je bilo tako, še bolj pa je seveda to res po strašni revoluciji, ki je zadel naš narod.

Največ Slovencev izven domovine in seveda tudi Koroške in Primorske živi v Združenih državah Severne Amerike, v Argentini, v Kanadi, v Franciji, v Nemčiji, Italiji in v Belgiji.

Najboljša vez med rojaki-izseljenci so slovenski duhovniki. Ti so namreč tisti, ki zbirajo rojake k slovenski službi božji, k raznim pobožnostim in romanjem. Ti obiskujejo bolne rojake po domovih in bolnišnicah. Ti uče slovenske otroke. Z eno besedo lahko rečemo: Slovenski duhovnik-izseljenec je tam, kjer so slovenski izseljenci.

Da bi pa bila vez med rojaki in duhovniki stalna, izdajajo slovenski duhovniki po svetu razna glasila: revije, liste in knjige.

S temi listi so brez dvoma združeni veliki križi. Že doma ni bilo lahko izdajati kakega lista, v tujini pa so težave še večje. Vendar idealizem duhovnikov in razumevanje rojakov na splošno zmagujeta vse težave.

Pomembnejše verske revije med slovenskimi izseljenci so tele:

„Duhovno življenje“ z otroško prilogo „Božje stezice“

To je slovenski verski mesečnik, ki že 28. leto izhaja v Argentini. Iz-

daja ga konzorcij, kateremu predseduje direktor Anton Orehar. Urejujejo pa ga: dr. Rant Jože, dr. Rozman Branko in dr. Stare Alojzij. Revija s prilogo prinaša na 80 straneh veliko zanimivega branja.

Katoliški misijoni

So splošen misijonski mesečnik, glasilo misijonskih družb, slovenskih misijonarjev, „Slovenske misijonske zveze“. Izdaja ga „Baragovo misijonišče v Argentini“. Urejuje pa Lenček Ladislav CM. Posamezna številka ima okrog 50 strani.

Božja beseda

Je mesečnik in izhaja na 36 straneh. Izdajajo ga slovenski lazaristi v Kanadi, katerih superior je sedaj Janez Kopač CM. Odgovorni urednik je Franc Sodja CM.

Ave Marija

List „Ave Marija“ že 53 let izhaja v Združenih Državah Severne Amerike. Izdajajo ga slovenski frančiškani. Posamezna številka ima okrog 35 strani večjega formata. Urejuje ga p. Fortunat Zorman OFM.

Naša luč

Vez med Slavenci po zapadni Evropi. List izide desetkrat v letu, posamezna številka ima 16 večjih strani. Izdaja ga Družba sv. Mohorja v Celovcu, odgovorni urednik je dr. Janko Hornböck.

Kaj je sveto pismo?
Ta mesec drugi dopis:

KDAJ IN KAJ?

Rekli smo, da je Pismo eno, da pa jih je vendarle tudi več, zato ker je več drugotnih piscev. Ti pa so živeli v raznih dobah.

Nekateri deli biblije so sploh najstarejši odlomki knjig, kar jih poznamo. Tako je Mojzes pisal svojih pet knjig 1500 let pred Kristusom in je pri tem uporabljal še mnogo starejše pisane vire.

V glavnem so skoro vse knjige stare zaveze spisane pred l. 400 pred Kristusom; najstarejša novozavezna, Razodetje sv. Janeza, je končana pred l. 100 po Kristusu.

Torej so že zgodovinsko svetopisemske knjige izredne važnosti. Danes učenjaki vseh vrst zmerom bolj brskajo po njih, da tako spoznavajo zgodovino starih civilizacij. Medtem ko so še pred kratkim napihnjeni učenjakarji z zgodovinskimi dejstvi hoteli dokazovati zmotnost sv. pisma oz. so priznavali za resnično v njem le to, kar je potrjalo tudi svetna zgodovina ali najdbe, danes delajo prav nasprotno: sveto pismo jim je vir za spoznavanje zgodovinskih dogodkov.

Seveda imajo svetopisemske knjige še drugačen pomen: težko je drugod najti tako lepe primere najčistejšega leposlovja; berite nekatere odlomke l. Mojzesove knjige (o Rebeci; o Rahe-

li), psalme, Joba, preroke nasploh, posebej Jeremijeve žalostinke ali konec Izaija!

Stara zaveza

Po tem, kdaj so bile knjige spisane, jih delimo v starozavezne in novozavezne.

Stari zakon je Bog razglasil po Mojzesu (10 božjih zapovedi) in sklenil zavezo z Abrahamom; novi zakon je razglasil Kristus in zavezo, ki jo je za večno sklenil z Bogom, jo zapečatil v svoji krvi.

Starozavezne knjige se dele v zgodovinske, pesniške in preroške.

Zgodovinske knjige so naslednje:

Pet Mojzesovih knjig: Govore o stvarjenju sveta in prvih početkih človeškega rodu, o ustanovitvi božjega ljudstva in njegovem življenju pod očarki; o izhodu iz Egipta, ko se je božje ljudstvo pod Mojzesom rešilo egiptovske sužnosti in prejelo novo postavo; o prihodu v obljubljeni deželo.

Knjige Jozue, Sodniki, Ruta, Samuelovi (dve), Kraljev (dve), Kronik (dve) pripovedujejo o življenju Izrael-

cev v obljubljeni deželi do babilonske sužnosti.

Knjigi Ezdra in Nehemija poročata o vrnitvi iz sužnosti.

Tri knjige podajajo nekatere dodatke iz te dobe: **Estera, Tobija** in **Judita**.

Knjigi Makabejcev omenjata razvano dobo v zadnjih dveh stoletjih pred Kristusom.

Pesniške knjige:

Sem spada **Job, Psalmi** (Davidove hvalnice); za **Pregovore, Pridigarja** in **Visoko pesem**, pravijo, da so Salomoni. Bolj pozno sta spisani **Knjiga modrosti** in **Sirah**.

Preroške knjige:

Jih je šestnajst: štirje manjši in dvanajst velikih prerokov; sem prištevamo še **Báruha**.

Izaija je pisal sto let pred babilonsko sužnostjo, ki jo je natančno napovedal.

Jeremija opisuje to strahotno dobo in toži o njej v svojih **žalostinkah**.

Ezékijel in **Dánijel** sta preroka časa sužnosti; v svojih bratih dvigata up na rešitev in obnovo Izraela, ki bo seveda zares prišla šele s Kristusom.

Dvanajst manjših prerokov je: **Ozi-ja, Jóel, Amos, Abdíja, Jona, Mihéj, Náhum, Habakúk, Sofonija, Agéj, Zaharija, Malahúja**.

Vso vsebino **Stare Zaveze** moremo strniti v tale stavke:

Zgodovina od Boga izvoljenega ljudstva, obranega za to, da se ohrani čistega sredi med poganskimi narodi, se stopeti in tako pripravi na prihod obljubljenega **Odrešenika** sebe in vse narode. Na žalost izvoljeno ljudstvo ni

spoznalo svoje naloge in križalo Kristusa.

Nova zaveza

Spisana je bila sprva skoro vsa v grščini. Delimo jo na štiri dele: **evangeliji, Apostolska dela, listi, Skrivno razodetje**.

Evangeliji so Kristusov življenjepis; spisalj so jih **Matej, Marko, Luka, Janez**.

Apostolska dela so poročilo o delovanju sv. apostolov **Petra** in **Pavla**; zbral jih je evangelist **Luka**.

Listi so pisma apostolov raznim cerkvam; njihovi pisci so **Pavel, Jakob, Peter, Janez** in **Juda Tadej**.

Razodetje, ki ga je prejel in zapisal evangelist sv. **Janez**, nam govori o prihodnjih rečeh in o skrivnostih „**Gospodovega dne**“.

Vso vsebino **Nove zaveze** moremo povzeti nakratko v eno samo misel:

Je zgodovina odrešenja, ki ga je svetu prinesel **Kristus, Sin božji**, in se bo končno izpolnilo z njegovim drugim prihodom, popolno zmago nad **Satanom** in smrtjo in vesoljno sodbo.

*

V letu 1944 se je zavezniška vojska pripravljala za enega izmed največjih vojnih podvigov sploh: izkrca-nje v Normandiji. Operacije je vodil general **Eisenhower**. Od vseh strani so drli k njemu vojni poročevalci. Le 12 jih je smelo biti navzočih.

Pritožili so se: „General, ali se Vam ne zdi, da je 12 časnikarjev premalo za to, kar je morda največji čin v zgodovini?“

Mirno je odgovoril **Eisenhower**: „Največji zgodovinski dogodek se je izvršil pred 20 stoletji in zadostovale so za to 4 priče.“

ALI SE BO NEKATOLIŠKI DRUG SPREOBRNIL?

Profesor Judson Landis je preiskal 305 zakonov, ki so jih sklenile osebe, izmed katerih je bila ena katoliške, druga protestantske vere. V teh 192 zakonih ni noben zakonski drug spremenil svoje vere. V 113 slučajih pa se je ena zakonska oseba odpovedala svoji veri in se oklenila vere druge. Zanimivo je, da je izmed teh zakoncev le 56 protestantov prestopilo v katoliško vero, 57 katoličanov pa se je oklenilo protestantizma. Statistika dokazuje, da nekoliko več kot ena oseba izmed treh poročenih oseb spremeni svojo vero v mešanih zakonih. Zato je v teh zako-

ke brez vsake vere. Torej je le velika nevarnost, da tvoji otroci ne bodo katoliško vzgojeni, če skleneš mešan zakon.

In če ni naše vere

nih katoliški drug stalno v nevarnosti za svojo edino pravo vero.

ALI BODO MOJI OTROCI KATOLIŠKO VZGOJENI?

Cerkev dovoli mešani zakon le tedaj, če nekatoliška oseba, ki se hoče poročiti s katoliško, izjavi, da bodo vsi otroci, rojeni v tem zakonu katoliško krščeni in vzgojeni. Ta izjava je slovesna obljuba, oziroma pogodba, ki jo je treba izpolnjevati. Toda mnogo oseb je ne izpolni.

Profesor Ray Baber ugotavlja na podlagi svojega preučevanja judovsko-katoliških zakonov, da so med štirimi takimi zakoni trije, ki vzgajajo otroke v judovski veri. V katoliško-protestantskih zakonih, v katerih ni nobena oseba menjala svoje vere, polovica družin vzgaja otroke v protestantski in le 45 odstotkov v katoliški veri. Pet odstotkov družin pa vzgaja svoje otro-

Profesor Landis je tudi ugotovil, da igra skoraj v vseh mešanih zakonih mati vodilno vlogo pri verski vzgoji. Zlasti velja to za družine, v katerih je oče katoličan, mati pa protestantinja. Duhovnik Coakley je ugotovil, da v takih družinah otroci sploh niso krščeni ali pa so krščeni po protestantskem obredu. Zato je tudi število protestantov sedemkrat večje v družinah, v katerih so matere protestantinke, kakor tam, kjer so matere katoliške vere. Če se torej katoličan poroči z drugoverko, ni v nevarnosti samo njegova vera, ampak tudi vera njegovih otrok.

ALI BOM V MEŠANEM ZAKONU SREČEN?

Sreča nima za vse ljudi istega pomena. Iskren katoličan ne more nikoli ločiti časne sreče od spolnjevanja božje volje. Samo po sebi je umevno, da

zakoni, v katerih otroci nimajo katoliške vzgoje in v katerih katoliški drug le z veliko težavo spolnjuje verske dolžnosti, ne uživajo sreče na zemlji. Profesor Baber ugotavlja, da je v mešanih zakonih tudi časna sreča zlasti za katoliškega zakonca zelo omejena. Posebno velja to za zakone, v katerih je mož katoličan, žena pa judinja. V njih je zelo malo, večkrat skoraj nič prave zadovoljnosti in sreče.

Profesor Landis je vprašal več otrok mešanih zakoncev, če je različnost vere povzročala njihovim staršem v zakonu kake večje težave. Iz zakonov, v katerih je bil oče katoličan in mati protestantinja, je 11 odstotkov otrok odgovorilo, da je različnost vere povzročala njihovim staršem mnogo zelo velikih težav. Prav isti odgovor je dalo več kot 6 odstotkov otrok iz zakonov, v katerih je bil oče protestant, mati pa katoličanka.

Verska vzgoje otrok je v mešanih zakonih največkrat neizogiben povod za napetost in prepir med zakoncema. Katoličan, ki hoče mir „za vsako ceno“, bo zaradi ljubega miru, kaj kmalu popustil in dovolil, da se bodo njegovi otroci vzgajali v protestantskem duhu ali celo brez vsake vere. Pa je zelo dvomljivo, če bo popuščanje prineslo družini več miru. Needinost v mešanih zakonih mnogokrat privede zakonce do tega, da se ločijo.

ALI BO PRIŠLO DO LOČITVE?

Profesor Landis je dognal, da se v Združenih državah med zakoni, v katerih je mož katoličan, žena pa protestantinja, vsak peti zakon konča z ločitvijo, v Marilandiji pa vsak šesti, kakor je ugotovil Bell. Weeks pa je dognal, da je v Spokani ločenih zakonov 17,4 odstotkov.

Lani je okoli 1000 katoliških mladeničev v Združenih državah Severne Amerike sklenilo zakon z drugoverkami (protestantinjami, judinjami). Če se katoličan ali katoličanka poroči z osebo, ki je protestantske ali judovske vere, imenujemo to zvezo mešan zakon. Vprašanje je, če so tako sklenjeni zakoni srečni. Skušnje dokazujejo, da navadno niso. Večina otrok, rojenih v mešanih zakonih, nima katoliške vzgoje. Tudi časne sreče je v teh zakonih manj ko v nemešanih. Izmed šestih mešanih zakonov se navadno eden konča z razporoko.

Vendar tudi tu so izjeme. Nekaj mešanih zakonov je srečnih, posebno tedaj, kadar nekatoliški zakonski drug prestopi v katoliško vero. Nekatere obvaruje nesreče smrt enega zakonca. Vendar so pa sociologi na podlagi 1000 slučajev, ki so jih preučili, ugotovili, da mešani zakoni navadno niso srečni. Presodite!

Večina navedenih podatkov je vzeti iz nekatoliških virov. Profesorji, ki smo jih navedli, so večinoma sociologi. Ti so preučevali zadevo mešanih zakonov objektivno in tako prišli do nepristranskih zaključkov. Kadar katoličan piše o tem, nekaj katoličanov vedno misli, da hoče s tem uveljaviti kako svojo posebno domnevo. Preučevanja in zaključki nekatoličanov na tem področju bi mogli povzročiti med katoličani pomisleke. Z njimi se hočejo zavarovati proti tistim nekatoličanom, ki mislijo, da vodi Cerkev fanatizem, ker nasprotuje mešanim zakonom.

Privedil Gregor Mali

ŠKOF DR. DRŽEČNIK SLOVESNO USTOLIČEN V MARIBORU

Kot poroča list „Družina“ iz Nove Gorice je bil v nedeljo, dne 25. septembra v Mariboru, na škofijskem prestolu v tamošnji stolnici, na katerem je pred 100 leti, po prenosu škofijskega sedeža iz št. Andraža v Maribor, prvi sedel Anton Martin Slomšek, slovesno ustoličen sedanji lavantinski rezidencialni škof dr. Maksimilijan Držečnik. Po slovesnem vnedu iz škofijske palače v stolnico, ki je bila lepo okrašena, je pred glavnim oltarjem mariborski stolni prošt dr. Franc Cukale izrekel v imenu vse lavantinske duhovščine in vernikov novo imenovanemu rednemu lavantinskemu škofu čestitke in poudaril, koliko veselje vlada zaradi tega po vsej lavantinski škofiji. Med njegovim govorom je bilo prečitano tudi pismo sv. očeta Janeza XXIII.

Po končanem pozdravu se je vršila poklonitev duhovščine novemu škofu. Za stolnim kapitljem so se poklonili vsi lavantinski mitrati, celjski opat, konjiški arhidiacon, ptujski prošt in opat trapistov, nato vsi dekani in zastopniki cerkvenih redov, ki delujejo v območju lavantinske škofije. Zatem je tudi novi redni lavantinski škof v svojem govoru poudaril, da prevzema novo čast in pravice rednega škofa na nedeljo, ki je sledila smrtnemu dnevu božjega služabnika Antona M. Slomška, in da samo to želi, da bi po priprošnji božjega služabnika mogel po njegovih smernicah voditi lavantinsko škofijo Bogu v čast in v zveličanje duš.

Verno ljudstvo je z veliko pozornostjo sledilo celotnemu obredu in službi božji, ob sklepu pa z navdušenjem zapelo zahvalno pesem in spremilo novega škofa v slovesnem odhodu iz cerkve nazaj v škofijsko palačo.

OD DOMA

JUGOSLOVANSKI ŠKOFJE V RIMU

V novembru je bilo v Rimu šest jugoslovanskih škofov in sicer: msgr. Anton Vovk iz Ljubljane, msgr. Franjo Šeper iz Zagreba, msgr. Ujčić iz Beograda ter msgr. Buhatko, Franič in Zekanović. Prišli so zato, da so se udeležili začetnih del za vesoljni koncil.

IZSELJENCI OBISKALI SLOVENIJO

Lani so v Sloveniji zabeležili naravnost rekorden obisk slovenskih izseljencev iz Amerike in dežel Zpadne Evrope, ki so si hoteli ogledati „staro domovino“. Skupno je bilo na obisku 2400 rojakov, v ogromni večini staroizseljencev, ki so že pred začetkom druge svetovne vojne zapustili Slovenijo ter si poiskali novo življenjsko eksistenco v tujini. Nekateri so pa bili

že rojeni v tujini, vendar so ohranili zanimanje za domovino staršev. Te izseljence vabi v staro domovino in jih na obiskih oskrbuje posebna uradna organizacija Slovenska izseljenska matica. Največ je bilo obiskovalcev iz Zpadne Nemčije, skupno 1100. Iz Francije jih je prišlo 630, iz Združenih držav Amerike 500, iz Nizozemske 120, iz Belgije 54.

V Ameriki so kar tri največje organizacije tamošnjih Slovencev priredile skupinske izlete v domovino, med njimi tudi najstarejša in najpomembnejša Kranjska katoliška slovenska jednota v Jolietu.

Nekateri izseljenci so pripeljali s seboj svoje avtomobile in se vozili po deželi, obiskovali sorodnike ter znanke, za skupine pa je Slovenska izseljenska matica organizirala posebne avtobuse.

Kot poročajo ljubljanski „Naši razgledi“, po katerih posnemamo pričujoče podatke, je večina obiskovalcev „ostro opazovala in hotela videti razvoj in današnje stanje“, bil je pa med njimi kak takšen, ki je „raje sedel kje na deželi in poslušal marnje posameznikov, ki iz tega ali onega razloga niso zadovoljni“.

Na splošno so pa bili vtisi obiskovalcev o slovenski deželi in slovenskih ljudeh zelo ugodni, o čemer pričajo odmevi v slovenskih ameriških listih.

Tako piše že v Ameriki rojeni Eddie Zarnick iz Clevelanda: „V vsem svojem življenju se nisem še nikoli sestel s tako čudovitimi ljudmi. Ti ljudje ceniyo bolj prijateljstvo kakor pa materialne stvari. To ljudstvo je čudovito in njihova srca so zlata.“ — John A. Mayerle iz St. Paula pa pravi: „Slovensko ljudstvo je siromašno, toda ponosno ljudstvo, ki se zaveda svoje ve-

like dediščine.“ — Joseph Culkar iz Chicaga je pa po svojem prvem obisku v Sloveniji izjavil: „Vedno sem bil ponosen, da sem Slovenec; zdaj, ko sem na lastne oči videl domovino svojih staršev, mi je to še v posebno čast.“

(Po Kor. kroniki)

BENEDIKT XV.

Bil je zmerom bolehnega zdravja in vendar je malo pred smrtjo rekel kardinalu Gasparriju: „Veste, koliko sem v življenju zapravil za zdravila? Dve leti in pol!“

Neki slikar je porabil dolge ure, da je naredil papežev portret. Benedikt XV. je razočaran gledal na kaj površno delo, pod katerega bi naj se podpisal in pripisal kakšno besedilo. Končno je zapisal: Matej 14, 27; Benedikt XV. — Slikar je šel gledat v evangelij in bral: „Bodite brez skrbi, jaz sem; ne bojte se!“ Kljub temu je sliko razmnožil, časopisi so jo raztrgali, on pa je naredil velikanski dobiček.

Bil je vedno na tekočem o tem, kaj se je dogajalo v Rimu, celo o malenkostih, češ saj gre za mojo škofijo. Nekega dne se je znan rimski plemič pritoževal čez žensko modo. Obenem mu je sporočil, da bodo nekatere rimske gospe pričele z akcijo proti pretiravanju in nespodobni noši. Tudi papežu je povedal nekatera imena izmed njih. Pri enem ga je papež ustavil in dejal: „Pametna misel, ampak recite tisti gospe, naj prične z akcijo v svoji hiši. Njena hči je bila na zadnjem plesu med najmanj spodobnimi.“

Na socialnem dnevu, ki je bil dne 4. septembra 1960 v Buenos Airesu, je imel pomembno predavanje prof. Alojzija Geržinič. Prvi del predavanja prinašamo v tej številki.

I

Mladi tržaški pisatelj Josip Tavčar je v satirični komediji „Pekel je vendar pekел“ obdelal tale predmet: udobje postane za človeka najhujša muka. Pekel je namreč v tej igri prikazan kot kraj neprestanega in neizogibnega tvarnega udobja. S tem je avtor napadel današnjo civilizacijo — Zahoda in Vzhoda —, ki vsiljuje človeštvu kot prvi ali edini cilj blagostanje. A udobje ni sreča. Tavčarjev junak Jurij si do neznostnosti spet zaželi zemlje s trpljenjem, sovraštvom in ljubeznijo.

Laicizirani svet se že dolgo predaja materializmu in sebičnosti. Mamonu se spet javno izraža čiščenje. Poglejte v tem velemestu bančne palače in jih primerjajte z božjimi hrami! Reševanje Argentine je postavljeno na gospodarsko karto, vprašanja zakona in družine, vzgoje in šolstva, nrvnosti in vernosti pa so porinjena v kot kot zađeve najmanjšega pomena. V praksi dajejo torej voditelji prav marksizmu, ki mu je vse drugo le nadstavba gospodarskih razmer. Še en primer: komunizem, i se ga Zapad boji, mislijo — ali so do pred kratkim mislili — porušiti z dolarjem.

Ali torej človeštvo res drvi v pogubo?

Nedvomno, ko bi imeli prav brezbožci, celo ko bi bil pravilen deistični nazor, ki Boga in stvarjenje priznava,

DRUŽBENI POMEN LJUBEZNI

a trdi, da se Stvarnik nič več ne meni za ustvarjeni svet.

A v vretju in presnavljanju zadnjih desetletij se opažajo tudi pojavi, ki dajo slutiti usmiljeno božjo Previdnost v zgodovini in ki kažejo, da vsa semena krščanstva niso bila zastonj vržena v duše in čas. Nikolj se ni enotnost, medsebojna povezanost in odvisnost človeštva tako čutila in poudarjala. Vedno bolj splošno sprejet je ideal bratske družbe, kjer bi bili vsi enaki. Pri tem ima velik pomen podčrtavanje vrednosti dela, posebej še dela za skupnost, pri katerem posameznik ne more in ne sme misliti le nase. Demokracija pa vsebuje tudi močne personalistične sestavine; zakaj treba je priznati in spoštovati vrednost osebe, saj le ta daje tisto enakost, ki je važnejša od vseh pritičnih razlik.

Ali ne kažejo taki pojavi v smer krščanskih idealov: bratstva pred Bogom, skupnosti v ljubezni, odločilne vrednosti vsake posamezne duše? Najbrž je kriva naša lenobnost, odbijanje vsega novega kot nevarnega, da se na splošno tako malo udeležujemo tega premikanja, kaj šele, da bi mu z vsemi silami dajali pogon. Očitki glede tega nam prihajajo od filozofov in sociologov, pa tudi z najvišjega mesta. Pij XII. je tožil, da se preveč katoličanov

zapira vase, ko jim gre le za neposredno versko delovanje, zanemarjajo pa svojo odgovornost za časna in splošna vprašanja sveta, dasi ne bi nobena druga človeška skupina smela imeti boljših pogojev pri delu za mednarodno zблиžanje in sodelovanje, kajti katoličani se že od mladega uče spoštovanja do vseh ljudi brez razlike rase in narodnosti.

(Povzetek uvodnega dela: V sodobnem človeštvu vladata materializem in sebičnost, a so močne tudi težnje po bratstvu.)

II

1.) Težnje po bratstvu, po tesnejši povezanosti, po zблиžanju itd. so položene tako globoko v človeško naravo, da vedno znova udarjajo na dan, navkljub vsemu nasprotnemu pritisku. Gibalo vsega stvarstva je namreč ljubezen in ljubezen teži po združevanju. Stvarnik sam je Ljubezen — to je definicija Boga pri sv. Janezu —, Ljubezen je ustvarila svet in v njem in v vseh stvareh pustila sledove, v umnih bitjih celo svojo počobo. Osnovni zakon v stvarstvu je privlačnost, privlačevanje — od nezavedne preko raznih oblik čutne in željne ljubezni, preko razumno-zavešne do nadnaravno usidrane in teološke ljubezni. Božji Duh sam plava nad stvarstvom, v njem se vse giblje; je središče vsega in vse priteguje.

Gibalo vsega

2.) Velika sila ljubezni je za človeka in za vse družbene oblike odločilna. Usoda vsakega posameznika je odvisna od tega, kako je hotel sprejeti mesto, ki mu ga je Stvarnik odkazal, da sodeluje v neskončnem gibanju reda in redu gibanja, ki od skrivnostnega prelivanja v Bogu samem za-

jema vse, kar biva. Ljubezen je ne le izvor vsega in neprestan pogon, marveč tudi počelo reda, urejenosti, uspešnosti. Brez njene energije ni ničesar, le da je pri umnih bitjih s svobodno voljo možna transformacija, zlóraba te energije. Spremeniti jo moremo v nasprotje — hlad, sovraštvo; spačena se more izživeti v vseh mogočih nečednostih, postati more gorivo vseh strasti in nagonov. Pri posamezniku in pri družbenih tvorbah gre za to, ali je ta vesoljna energija prav uporabljena, ali je sprejeta kot počelo reda. To pa je le tedaj, če se ravna po stopnjah, ki jih je določil Stvarnik. Vrednostna lestvica gre od ljubezni do Najvišjega in vedno v naravnavi nanj preko nadnaravnih, duhovnih do telesnih, stvarnih dobrin.

Ljubezen je za nas kristjane zapoved. Vsi poznamo to zapoved od mladih nog in vemo: ljubezen mora biti ure-

jena, da ustvarja red v duši in v sožitju — ljubi Boga z vsem, kar si in premoreš, v njem pa sebe in druge tako kot sebe. Vse ostalo je s tem v načelu že urejeno; formulo za to je na najbolj jedrnat način izrazil sv. Ignacij: *tantum quantum* — toliko — kolikor. Bitjem, idejam, stvarjem, dejanjem je dati toliko cene in ljubezni, kolikor so v skladu z neskončno Dobroto in zveličanjem duše, ki jo ta Dobrota hoče.

Počelo reda

3.) Tam, kjer je tok ljubezni sproščen in se giblje v čudovitem bogastvu in nikadr prenovljenih, a med seboj skladnih in občujočih poteh in načinih, ki jih vsebuje v božjem umu predvidena in pripravljena harmonija, tam je svetloba in toplota. Bolj ko je red ljubezni kršen, manj je njenega blagodejnega plamena: duše in skupnosti se pogrezajo v hlad in mrak. li niso način življenja, medsebojno razmerje, ozračje v družbi, po ustanovah, celo po družinah preveč pogosto hladni? Pa tudi temni; medsebojno poznanje in vrednotenje je namreč okrnjeno, kjer manjka razsvetljenja ljubezni.

Vir svetlobe in toplote

4.) Začeli smo s trditvijo, da blagostanje ni sreča, kot si mnogi domišljajo. Teženje po sreči pa je vsakomur prirojeno in je vključeno v delovanje in kroženje ljubezni. Ta bo dosegla cilj šele v združitvi z Bogom; tam bo tudi hrepenenje po sreči nasičeno. Niže ni meje ne za eno ne za drugo. Ljubezen ne obvaruje pred trpljenjem, težavami, boji itd., vendar pa daje toliko sreče, kolikor je nobena druga stvar ne more. Prav tako srečo želi bližnjemu, družini, domovini; za srečo drugim in za vse, kar srečo prinaša, tudi dela. Katekizem našteva sedem duhov-

nih in sedem telesnih del usmiljenja, o ta je le nekaj izrazitih možnosti. Ljubezen jih vidi nešteto — v resnici je vsako dejanje ali storjeno iz ljubezni in plodovito, ali pa brez nje in mrtvo — in si sama išče in ustvarja priložnosti zanje. Naj bo ureditev družbe taka ali drugačna — ljudje, ki jih „priganja ljubezen“, vnašajo vanjo srečo. Celo tam, kjer je pekel na zemlji — komunistična kazenska in prisilna taborišča —, najde ljubezen moč, da osrečuje. Ali nismo brali o duhovniku, ki je prosil nazaj, ko so ga od tam odpustili, ker mu je ljubezen za bodečo žico odkrila tako plodovito območje? A ni potrebno, da prideš v Sibirijo; v hladu te družbe, kot se je oblikovala v kapitalističnem „redu“, imaš vsak dan sto priložnosti za dela ljubezni. Izvrševanje le-teh ima velikanski pomen, zakaj dobro delo nikoli ni majhno, če je ljubezen velika; njegov učinek ne more biti neznaten, če je izšlo iz toplega srca in svetle duše.

Vež edinosti

5.) Posebno imenitna lastnost ljubezni je to, kar označujemo z izrazom „vež edinosti“. Ljubezen je počelo in skupni imenovalec vseh kreposti, v njej ima duhovno življenje potrebno enotnost. Podobno vlogo ima ljubezen v družbi: tam, kjer vlada, so ljudje povezani, je medsebojno razumevanje, spoštovanje, je sodelovanje, je edinstvo ob največji možni svobodi. Ti dve veliki dobrini — edinstvo in svoboda — more v človeški družbi povezati samo ljubezen. Brez nje je mogoče doseči edinstvo le z nasiljem; svobodo pa si brez nje morejo priboriti le posamezniki na škodo drugih in v pogubo celoti.

Tu zadenemo tudi na vprašanje razmerja med pravičnostjo in ljubeznijo

in nanj takole odgovarjamo: Tam, kjer je ljubezen, je tudi pravičnost — ljubezen rada priznava bližnjemu in skupnosti, kar jima gre. Seveda je pri nepopolnosti naše narave vedno treba v družbi posebnih zakonov in oblasti, da ščitijo pravičnost pred slabostmi ljudi dobre volje in pred napadi zlonamernih. Kot je ljubezen brez pravičnosti nekaj nemogočega, tako tudi pravičnost brez ljubezni. Če je počelo vseh kreposti ljubezen, kreposti ne more biti, ako ni ljubezni — in pravičnost je krepost, ali pa ni pravičnost. Da je res tako, kažeta s prakso oba danes prevladujoča družbena sestava. V kapitalizmu (vsaj v njegovi „zlati dobi“ neomejenega liberalizma) je vodilo za ravnanje „sveti egoizem“. Njegovo surovo brezobzirnost je teorija skušala prekriti z utvaro vsesplošne harmonije, ki naj nastane iz igre osebnih egoizmov. V komunizmu je razsodnik in delilec pravice in vsega drugega partija ali klika v partiji ali njena številka 1 — ta edini je upravičen razumeti in odločati, kaj je razvoju družbe koristno. Seveda je tudi to le teoretično slepilo; v resnici tem ljudem pravi blagor ljudstva ni najvažnejše, ali pa niti važen ne.

Vredno je, da navedem nekaj misli, ki jih je o razmerju med pravičnostjo in ljubeznijo razvil pred dobrimi petimi leti, ko je pisal o p. Pierru, urednik revije „Criterio“ msgr. Franceschi: Med kristjani se je razpasel napačen pojem o tem, kaj pripada ređu pravičnosti in temu, kaj zajema ljubezen. Po tem pojmovanju so strogo obvezne dolžnosti pravičnosti, ne pa zapovedi ljubezni. Da povrneš dolg, da nič ne vzameš brez privoljenja lastnika in podobno — to so dolžnosti pravičnosti in kdor jih ne izpolnjuje, zasluži prezir in kazen na tem in na onem svetu.

Da pa podpreš človeka v bedi, da mu zapuščenemu stojiš ob strani in podobno — to pa so zahteve ljubezni in — tako po večini mislijo — nikogar ne gre obsoditi, če takih dejanj ne opravlja, saj ljubezen je svobodna. Tako daleč je prišlo, da se izraz „dolžnost“ vporablja le za strogo pravičnost. Zato ne manjka ljudi, ki natančno vrše zunanje pobožnosti, pa so obenem neznanško trdega srca, ne da bi jim to vzelo ceno pred njimi samimi, saj niso prekršili pravičnosti.

Nasproti takim ljudem msgr. Franceschi postavlja p. Pierra. Njegova ljubezen ni vsakdanja ljubezen povprečnih bitij, opremljena z merilno napravo in škarjami za obrezovanje, z metrom in šestilom za odločanje tega, kar je strogo obvezno, od tistega, kar ni; ljubezen, ki vrže pogled na tuje

trpljenje, nato pa na lastno ugodnost; ki dopušča napor za blagor bližnjega, če ne vključuje bolečih in nepoznanih odpovedi. Ljubezen, iz katere izhaja osebnost p. Pierra, je celotnostna, brez meja; v njej krepi nadnaravna sestavina naravne sile in jih vodi do junaštva; skratka, ljubezen, ki v polnosti izvaja geslo kartuzijskega reda: „Ogenj nikoli ne pravi: dovolj je.“

*

6.) Iz doslej povedanega sledi, da je ljubezen, tako kot je nujni pogoj za zveličanje vsakega posameznika, tudi nujen pogoj za uspevanje človeških skupnosti. Načrti in akcije, ki izključujejo ljubezen, ne morejo ozdraviti sedanje bolne družbe; so goljufivi in škodljivi. Prvo sredstvo za zasajanje in utrjevanje ljubezni pa je vera in življenje po veri. Vse vrste ljubezni so podrejene ljubezni do Boga. Ljubezen do Boga pa je milost in Bog jo radodarno siplje svojim otrokom. Božje življenje v človeku, božje življenje med ljudmi — to je kraljestvo ljubezni, to je življenje božjih otrok. A tega ni brez evharistije. Brez uživanja Gospodovega telesa ni božjih otrok, ni prelivanja životvorne ljubezni, ni članstva v najtesnejši medčloveški skupnosti, ki je Mistično Kristusovo telo, skrivnostna, a resnična povezava med nebom in zemljo, Bogom in ljudmi. Od včlanjenja v Cerkev je odvisna torej ne le večnost vsakega poedinca, ampak tudi razvoj človeških skupnosti in njih usoda.

(Konec v prihodnji številki)

Škof je prj birmanskem izpraševanju vprašal dečka: „Kaj se pravi, biti v milosti božji?“ — „To se pravi, biti brez smrtnega greha.“ — „Ali samo to? Nič drugega? Pomisli!“ — „Da, to se pravi tudi, živeti v prijateljstvu z Bogom.“

U G A N I T E ?

Gospod Stiskač je kupoval uro. Bilo je še v dobrih starih časih. Tista, ki mu je bila najbolj všeč, je bila vdelana v omarici in si jo lahko postavil k steni. Vprašal je za ceno.

„Dve sto in deset kron,“ je rekel urar.

„Ta je pa prehuda,“ je rekel gospod Stiskač.

„Dam vam uro na dom,“ je rekel urar, „da jo preskusite. In če vam bo ugajala, se bova že zmenila zaradi cene.“

„Dve sto deset kron ne dam, pa je ven,“ je rekel gospod Stiskač.

„No, pa se drugače zmeniva. Dan ima štiriindvajset ur. Za prvo uro mi dajte en vinar, za drugo dva, za tretjo štiri in tako dalje, vedno za vsako uro. Mislim, da bo zadosti poceni?“

Gospodu Stiskaču se je razjasnilo lice.

„Tako? No, potem jo pa kar pošljite.“

Tako sta bila zmenjena in še isti popoldan je poslal urar uro gospodu na dom. Zraven je bil račun. Ko ga je gospod Stiskač pogledal, ga je skoraj kap zadela.

Vso noč ni nič spal. Drugo jutro je pa tekkel k urarju in mu rajši takoj plačal 210 kron.

Koliko je znašal račun?

PRVA TRI LETA V ZAKONU

Zakrament zakona ni čarobna palica, ki bi zakonca zvarila v enoto. Pravzaprav se šele z njim začne prava preizkušnja, ali sta res bila namenjena drug drugemu, ali sta se vsilila, če jih morda niso vsilili eden drugemu.

To se pokaže šele po letih; odvisno je pa veliko že od prvih trenutkov.

Težave?

Teh je veliko. Nekateri se radi ukvarjajo s temi reči in delajo ankete. Ker ljudje radi o sebi govorijo, precej zvedo. Ali pa je le vse tako res, kot povedo? Ali so vprašali prav vse ali samo bolj vidne v zakonski sreči — manjkrat — oziroma nesreči — največkrat?

Pogost razlog za težave je v značaju. Posebej je hudo, kadar sta si oba podobna v kaki pomanjkljivosti: dva trdoglavca, dva jezljivca, dva črnogleda bosta kar gotovo priletela skup.

Še večkrat prihajajo težave iz različnosti v značajih. Če je eden občutljiv, drugi trd; eden silno poraben za vsako stvar, drugi odmaknjen in neroden; eden počasen, drugi hiter; eden pesimist, drugi optimist.

Mogoče je kriv tudi slaboten, šibek, preljubezniv značaj, ki v vsem popušča: navidez gre sicer vse lepo naprej in celo v popolnem soglasju, nekega dne pa bosta zakonca občutila, kako sta si daleč eden od drugega. Pač ni bilo medsebojnega razumevanja in pomoči.

Mišljenje

Nobena stvar tako ne druží kakor isto mišljenje, če sta istih misli, ali, kakor tudi pravimo, če imata iste ideje.

Taka skladnost pomeni za zakonca trdno varnost in obenem je vir stalnega veselja.

Seveda je treba ločiti med zmožnostjo za razumevanje in znanjem. Drugo ni tako važno, da ga je le za neko skladnost z zakoncem; če prvega ni, bosta shajala le, če bo v drugem ali obeh velika mera ponižnosti in potrpljenja.

Srce in volja

Srce nam pomeni sedež človeških čustev in obenem višje čutenje duše: ljubezen, volja, pogum. Tako nam odlično ena sama beseda pomeni to, kar človek je po sestavljenosti, meso in duh, in njegovo sposobnost za doživljanja in ljubezen.

Kadar zakonca druží srce, bodo težave vedno kratkotrajne, malokdaj pa težke. Skoraj vedno jih bosta lahko premagala.

Telesna skladnost

Prvi dnevi in tedni so glede tega odločilni. Pravijo, da 70 % razporok ima svoj vzrok tu, v napačno preživetem odnosu do bližnjega.

Popolna, pravilna skladnost od vsega početka je nekaj silno redkega in težkega. Navadno pride šele po mesecih, letih. Treba je pač pretrgati s toliko stvarmi, ki so se človeku tako zaredile v meso in kri, in začeti nanovo, morda docela drugače: polno je takih malih navad in razvad, od hrane in obleke, od besede do kretnje.

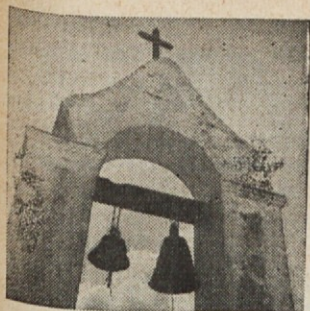
Treba je posebno možu čuta, spoštovanja, potrpežljivosti, ženski pa zavesti o tem in volje po vskladenju.

Okusi... in barve

O okusu, pravijo, ne gre razpravljati; je nekaj povsem svojskega, osebnega. Prihaja iz različnih čudi in značaja, zajema pa vso človeško dejavnost: od kulture do čutnosti.

Priti v tem do skladja, kar seveda ne pomeni popolne enakosti, je morda od vsega najtežje; prav skladje v tem pa najbolj povezuje. A če je resnična ljubezen med zakoncema, ne bo tako težko, sprejemati medsebojne okuse, jih celo vzljubiti in se jim predati.

Saj je končno največkrat okus tisto, kar je vplivalo na izbiro ženina oziroma neveste.

Miklavž

Kot vsako leto, tako se je tudi letos oglasil na številnih krajih Argentine sv. Miklavž s spremstvom angelov in seveda tudi peklenščkov. Obdaril je prične otroke, poredne pa je malo ostrašil.

Med drugimi je bil sv. Miklavž v Mendoza, Ramos Mejía, Lanusu, San Justu, Moronu, San Martinu in Carapachaju.

Med nami v Argentini

Od januarske številke „Duhovnega življenja“ se je nabralo cel koš novic. Najvažnejše, mimo katerih ne more iti tudi naša revije so tele: novi maši, prvo sv. obhajilo, sveta birma, žegnanje v Slovenski vasi, Miklavž, zaključek šolskih tečajev, Koroščeve proslave in božični prazniki.

Prvo sveto obhajilo

Letošnjih prvoobhajancev na področju Velikega Buenos Airesa je bilo 69. Kot prejšnja leta, tako je bilo tudi letos prvo sv. obhajilo v zavodu sester dominikank poleg ramoške župne cerkve. Bilo je v nedeljo, 27. novembra. Sv. mašo z nagovorom je imel č. g. direktor Anton Orehar. Pel pa je otroški zbor šolskega tečaja iz Ramos Mejía pod vodstvom gdč. učiteljice Anice šemrov. Po sveti maši je bil v dvorani skupen zajtrk prvoobhajancev, nakar je g. direktor vsem razdelil lepe prvoobhajilne podobe.

Zaključek šolskih tečajev

Sredi decembra so se v Velikem Buenos Airesu zaključili slovenski šolski tečaji. Zanimanje zanje je bilo izredno veliko. To nam daje svetlo upanje, da slovenski rod v Argentini še dolgo ne bo zamrl.

Slovenske tečaje je v letu 1960 v Argentini obiskovalo skoraj 700 otrok. Razdelitev pa je bila takale: Barrio San José (15), Berazategui (21), Capital (30), Carapachay (22), Ezeiza (8), Florida (20), Hurlingham (31), Morón (87), Ramos Mejía (90), San Justo (104), San Martín (84), Paternal (7), San Miguel (13), Slovenska vas (87), Transradio (10), Victoria (10) in Mendoza, kjer je okrog 50 učencev. Slovenski tečaj je pa bil seveda tudi v škofovem zavodu v Adrogué.

Novi maši

Prva je bila v nedeljo, 27. novembra v cerkvi Marije Pomonice v Don Boscovem zavodu v Ramos Mejía. Imel jo je salezijanski novomašnik č. g. Danijel Vrečar.

Novomašnika je pred cerkvenim pragom nagovorila Veselova Neti in mu izročila križ. Oče in mati g. novomašnika pa sta ga pokrižala na čelu. Novomašni govornik je bil salezijanec

č. g. Janko Mernik. Pri sv. maši, med katero je pel ramoški pevski zbor pod vodstvom g. Čamernika, so novomašniku asistirali: ravnatelj zavoda č. g. Cantaruti, č. g. Franc Bergant in kot subdiakon novomašnikov brat Tine, obredničar pa je bil g. Škraba Lojze.

Po končani pobožnosti v cerkvi so svatje z novomašnikom odšli v Naš dom v San Justo, kjer je bilo novomašno slavje. Med kosilom so govorili: direktor č. g. Anton Orehar, salezijanec č. g. Janko Mernik, lazarist č. g. Lažo Lenček, župnik č. g. Francé Novak, g. Ivan Kopač v imenu Moravčanov in g. novomašnik.

Novomašnik: Franc Bergant

Na četrto adventno nedeljo je bil v Adrogué posvečen za duhovnika moravški rojak č. g. Franc Bergant. Posvetil ga je buenosaireški pomožni škof dr. Rocca. Naslednjo nedeljo, ki je padla na sam božič, pa je g. novomašnik zapel novo mašo v farni cerkvi v San Justu.

Novomašne slovesnosti so se pričele ob 9,30. Pred cerkvijo je novomašnika nagovorila in mu izročila novomašni križ Anica Staričeva. Ivanka Kočar in Jožica Kopač sta mu pa izrekli v pozdrav pozdravno pesem g. župnika pokrižali. V cerkvi je nato mogočno zadonela: „Novomašnik, bod' pozdravljen!“ Pel je pevski zbor iz San Justa pod vodstvom g. Štefana Drenšek. Novomašni pridigar je bil č. g. župnik Francé Novak. Asistirali pa so: direktor Anton Orehar, novomašnik Danijel Vrečar, bogoslovec Lovro Tomazin kot subdiakon; drugi bogoslovci pa so tvorili nižjo asistenco.

Po cerkveni slovesnosti je v cerkveni dvorani sledilo novomašno kosilo. Med govorniki so bili: župnik Francé Novak, direktor Anton Orehar, župnik

Francé Bergant

Štefan Novak in gg. Stare Miloš, Lavrič, Kopač in Pikec.

S petimi litanijami, ki so naša lepa navada in značilnost, je bilo novomašno slavje zaključeno.

BOŽIČNI PRAZNIKI

V najlepšem prazničnem razpoloženju so potekli božični prazniki. Središče je bila polnočna sveta maša v Slovenski hiši v Buenos Airesu. Udeležilo se je zelo veliko rojakov iz vseh krajev Velikega Buenos Airesa. Polnočnico, ki je vernemu ljudstvu tako draga, je imel č. g. direktor Anton Orehar. Po evangeliju je vsem voščil blagoslovljene praznike. Med sv. mašo, pri kateri je lepo pel pevski zbor „Galus“ pod vodstvom dr. Julija Savelli, je pristopilo lepo število rojakov k sv. obhajilu.

Birma slovenskih otrok

Na praznik Brezmadežne, 8. decembra, je mons. dr. Julijan Martinez dve sto oseminsedemdesetim slovenskim

otrokom podelil zakrament sv. birme. Bilo je 150 deklic in 128 dečkov.

Slovesnost sv. birme, katere se je udeležilo veliko rojakov, je bila v ramoški župni cerkvi. Najprej je bila sv. maša z govorom č. g. direktorja Antona Oreharja. Med sv. mašo je veliko otrok, botrov in botric pristopilo k sv. obhajilu. Pel je ramoški pevski zbor pod vodstvom g. Čamernika. Po sv. maši je sledil vhod g. škofa, med katerim je zbor mogočno zapel: „Tu es sacerdos magnus“.

Obred sv. birme je potekal v najlepšem redu. Kljub izredni vročini so bila srca vseh rojakov ob tako lepem dogodku napolnjena z velikim veseljem. Gotovo pa bi bilo veselje še večje, če bi bil med nami ta dan pok. ljubljanski škof dr. Gregorij Rožman.

Obletnica blagoslovitve cerkve Marije Kraljice

V nedeljo, 4. decembra, je bil v Slovenski vasi lep praznik: obletnica blagoslovitve cerkve. V lepo okrašeni cerkvi se je zbralo veliko rojakov: iz Slovenske vasi ter tudi iz ostalega Velikega Buenos Airesa. Ob 10. uri je bila praznična sv. maša z govorom č. g. direktorja Antona Oreharja. Pel je domaši pevski zbor pod vodstvom g. Mirka Špacapana. Popoldne pa je bil najprej cerkveni koncert. Nastopila sta oba domača zbora: mešani in otroški, tega vodi ga. Zdenka Janova. Zaradi slabega vremena je zvečer odpadla procesija z bakljami.

Ob 20-letnici Koroščeve smrti

V sredo, 14. decembra, je minilo 20 let, odkar je umrl naš narodni voditelj dr. Anton Korošec.

V Argentini je bilo 9 spominskih

Dr. Anton Korošec

proslav. V samem Buenos Airesu, na področju vélikega Buenos Airesa pa: V Ramos Mejía, San Justu, Morónu, San Martínu, Slovenski vasi in Carapachayu. V notranjosti države sta bili v Miramaru ter v Mendoza.

Vse proslave so potekle v najlepšem razpoloženju in ob veliki udeležbi. Povsod so sodelovali otroci naših šolskih tečajev in pevski zbori.

Med govorniki po posameznih krajih pa so bili sledeči: tajnik NO za Slovenijo Miloš Stare in dr. Tine Debeljak v Slovenski hiši v Buenos Airesu; Joško Krošelj v Ramos Mejía; dr. Anton Šimenc v San Justu; Miloš Stare in ing. Tone Matičič v San Martínu; Marijan Marolt in Božo Fink v Carapachayu; Rudolf Smersu in Stane Mehle v Slovenski vasi; Ruda Jurčec in Joško Krošelj v Morónu; prof. Božo Bajuk v Mendoza; Stanko Tršinar v Mar del Plati.

NOVI KNJIGI

MARIJA SLOVENSKEGA NARODA NE BO ZAPUSTILA

Za prvo obletnico smrti nepozabnega škofa dr. Gregorija Rožmana, katero smo obhajali v sredo, 16. novembra, je semeniški spiritual dr. Filip Žakelj napisal prelepo knjigo iz življenja našega dragega nadpastirja.

Knjiga, ki nosi pomenljiv naslov: „Marija slovenskega naroda ne bo zapustila“, je drag spomin na pokojnega škofa in prijetno šmarnično branje na čast Materi božji.

Na 280 straneh je zbranega veliko bogatega gradiva. Knjiga je namreč opis domovine zadnjih petnajstih let pred koncem druge svetovne vojne, begunstva in izseljenstva.

Od strani do strani nam knjiga odkriva podobo Slovenije; domovine, v kateri so za veselimi in srečnimi dnevi evharističnega kongresa sledili žalostni večeri. Za temi pa je nastopila temna noč z begunstvom številnih in kruto smrtjo premnogh.

Čeprav je bila doba begunstva najkrajša, je vendar s takimi črkami vdolbena v naša srca, da je nikoli ne bomo pozabili. Kaj vse smo v tistih časih doživeli? Koliko je bilo gorja in skrbi? A, hvala Bogu, manjkalo ni tudi izredne božje pomoči.

Begunstvu je sledilo izseljenstvo ali razpršitev slovenskih beguncev po širnem svetu. Stopili smo v nov svet, z novimi doživetji in novimi skrbmi ter preizkušnjami.

Sredi tega tako raznolikega življenja pa nam kaže naša nova knjiga škofa dr. Gregorija Rožmana, pastir-

ja v najtežjih časih naše zgodovine, učitelja v dobi zmot in zablod, velikega duhovnika vedno in povsod. Škofa, ki je vseh 30let svojega vladanja kazal na Marijo v trdnem prepričanju, da Ona slovenskega naroda nikdar ne bo zapustila.

Knjiga, katero je Slovensko dušnopastirstvo izdalo za prvo obletnico škofove smrti in v mesecu šmarnic, ki jih v Argentini praznujemo od 8. novembra do 8. decembra, je lepa osvetlitev velikih in strašnih časov s škofom Rožmanom na čelu, je vez med nami in domovino, most med zemljo in nebom, zaklad, iz katerega naj črpa mladi rod, je kažipot v teh razburkanih časih. Zato naj ne manjka v nobeni slovenski hiši!

A. S.

Del Ljubljane

ZBORNİK-KOLEDAR
SVOBODNE SLOVENIJE ZA LETO
1961

Članki, razprave, povesti, črtice, obletnice, mladinski del, pesmi, pogled na življenje slovenskih izseljencev na raznih kontinentih, spomin na naše velike može dr. Korošca, škofa Rožmana, I. Preglja: domovina in svet; tehnika in umetnost; zgodovina in sedanjost: Vse to je vsebina te reprezentivne velike knjige.

Pri sestavi so sodelovali izseljenci iz Evrope, Anglije, Kanade, Severne Amerika, Južne Amerike, Afrike, Indonezije, Japonske. Pa tudi Slovensko Primorje in slovenska Koroška sta zastopani.

Glavni sodelavci so: P. Bernard Ambrožič, I. A., Vinko Beličič, Bivši

interniranec v Iserni, dr. Tine Debeljak, Hafner Janko, Marijan Jakopič, Stanko Janežič, dr. Celestin Jelenc, Ruda Jurčec, dr. Milan Komar, Vladimir Kos, dr. Miha Krek, Jože Krivec, Joško Krošelj, Marijan Marolt, Zdravko Novak, Pérez, Rév. Jože Peterlin, dr. Frido Pogačnik, dr. Ludovik Puš, Pavle Rant, M. R. Franjo Sekolec, Slavko Srebrnič, Tenč, Ivan Vodovnik.

Zbornik-Koledar ima 280 strani in ga krasi nad 90 ilustracij.

Ilustracijo za tribarvni ovitek je pripravil Ivan Bukovec. Naslovne strani za poglavje pa Ivan Bukovec, Andrej Makek in Tone Kržišnik.

Izdala in založila je Zbornik-Koledar Svobodna Slovenija, Ramón Falcón 4158, Buenos Aires, tiskala pa tiskarna Vilko Čeč, Estados Unidos 425, Buenos Aires.

SPET OMEJEVANJE ROJSTEV

Pred kratkim smo brali, da je skupina znanstvenikov predložila Združenim narodom spomenico, v kateri poziva k čimprejšnji uvedbi tim. „birth control“, to se pravi zakonito ukazane omejevanja rojstev. Takoj so se odzvali nekateri narodi, med njimi Argentina, in se uprli vsakršnemu poskusu v tej smeri.

Ali te in številne druge učenjake, med katerimi je mnogo Nobelovih nagajencev, res vodijo samo pravi človečanski nameni?

Gospodarstvo: za in proti

Res je: 1960 nas je 2.800 milijonov; leta 2000 nas bo od 6 do 7, če bo prebivalstvo raslo kot doslej. Vnuč značnega evolucionista, sir Charles Darwin, trdi, da človeštvo z omejevanjem rojstva ali brez njega drvi nezadržno v

kaos; kmalu, pravi, bo prišel čas, ko bo prostora samo še za stojišča. Kot odziv k temu mnenju odgovarja Oddelek za gospodarske in družbene zadeve v ZDA: „V 600 letih bo prišlo na osebo le še 1 m² prostora. Jasno pa, da do tega nikoli ne bo prišlo. Nekaj se mora prej zgoditi“.

Že 1798 je podobno strašil anglikanski duhovnik Tomaž Malthus. Pa se je zmotil.

Tudi danes še so obširna ozemlja popolnoma neobljudena; druga popolnoma neizrabljena. Pomislimo na Avstralijo, Azijo in Južno Ameriko, na primer v Braziliji obrežje reke Amazona, ki samo ima eno dvajsetino zemeljske površine. Medtem so letos v Združenih državah opustili 22 in pol milijonov hektarjev plodne in obdelane zemlje zaradi presežka pridelkov!

Sicer pa niti ni treba novih ozemelj. Indija lahko z majhnimi sredstvi pomnoži svoj pridelek žita za 3krat ali 4krat. Angleški gospodarstvenik Colin Clark sodi: če bi se vsa sedanja obdelana zemlja tako znala izrabiti s pripomočki poljedelske tehnike, kakor na primer na Holandskem, bi od tega lahko živelo 28 milijard ljudi: 10krat toliko kot danes.

Poleg tega se lahko hrana tudi spremeni in se dejansko spreminja, kakor se tudi naš okus. Bodoča prehranjevalna industrija bo imela za glavne pripomočke morsko vodo, zrak, navadne skale, usedline (zlasti fosfata), sončno svetlobo in toploto itd. Odkritje atomske energije je spodbilo pogosto navajanje „dokaz“ neomaltuzijancev, da bo kmalu zmanjkalo zemeljskega olja in tako vira sile; ko pa bo konec uranija, če ga bo, imamo sončno energijo, ki danes na Japonskem poganja 200.000 vodnih grelcev.

Narodnostno-politični razlogi

Ne, gospodarski razlogi niso edini. So še drugi! Angleži že desetletja govorijo o rumeni nevarnosti. Res je 1900 prišel en Evropejec na dva Azijca; leta 2000 na štiri. A tedaj bo tudi južno od Río Grande živelo vsaj dvakrat toliko ljudi kakor severno.

To je morda močnejši, a manj človečanski razlog, ki jih vodi: Evropa se boji Azije, Severna Amerika poleg tega še Južne, vsi pa Afrike. Tega se mladi narodi tudi zavedajo. Japonci so se pustili zapeljati po MacArthurju in samo leta 1959 je bilo 1 milijon uradno priznanih in dovoljenih splavov —, zločin, ki bo še padel na Severno Ameriko kot gotov, a zakrit rodomor!; Indijci hoče omejevati Nehru, ker mu vedno več ljudi dela vedno večje preglavice glede preskrbe, posebej še ob

brezdelju, ki so ga vajeni; Kitajska je sprva skušala omejevati in 1956 so pričeli izdajati visoke vsote za pouk ljudstva v ta namen, od 1958 pa označajo z Marxom, da je porast prebivalstva vedno tudi dvig kapitala. Tega se zavedajo tudi afriški voditelji in mohamedanski svet.

Kar je še bolj zanimivo, je pa to, da tudi današnji industrializirani svet zmerom bolj potrebuje čim več delovnih sil. Zahodna Nemčija je v 15 letih nanovo zaposlila 12 in pol milijonov beguncev z vzhoda, pa še primanjkuje moči. V Severni Ameriki industrija in trgovina delata velike načrte prav zato, ker je po tej vojni nastopil velik porast prebivalstva, ki bo kmalu potrebovalo zaposlitev, pa tudi hrane, obleke, zabave, udobja. Hruščov je vrgel krivdo za neizpolnitev petletke na pomanjkanje delovnih sil in trdil, da Sovjetska zveza mirno more preživljati takoj še nadaljnih 100 milijonov prebivalcev. „Človek ima vedno sposobnost, da proizvede več hrane kakor jo potrebuje,“ je zapisal indijski finančni minister Desaj. Upajmo, da bo imel tudi toliko pravičnosti in ljubezni, da bo to hotel za vse.

Tri zaobljube

Spisal Janez Jalen
Povest iz Slovenije

Drugo poglavje V KRČMI POD BROSCEM

Po piskre in sklede v Ljubno se je Klemen odpravil šele v sredo, čeprav ga je Mina že dva dni priganjala, češ da nima več v čem kuhati, niti ne na mizo prinesiti. Šele ko je ata skoraj zarežal nad njim: „Tok, pojdi že, da bo dala mlada mir,“ se je odločil. Nevoljen je porinil lestvenik izpod nastrešja, vrgel nanj tri otepe ržene slame, za naročje v nasušivno rjuho zavezane detelje, obesil na desno prvo ročico lepo v štreto zvito opasilnico in privedel iz konjaka staro Luco. Težko nogo je že imela in komaj še privzdigovala podkve. Glavo je povešala in na pragu je zakašljala. Postala je že nežrebetna. Njen zadnji, deveti žrebček je bil prav Muren.

Klemen je posmuknil Luci čez povešeno glavo blazino na vrat, vrgel nanjo komat in jermenje na hrbet, zapeljal kobilo pred voz, dvignil ojnice in jo vpregel.

„Kaj ne bi šel rajši s košem. Bolj pripravno bi vozil,“ se je oglasil s praga Marka.

„Sam vem,“ je rezko odgovoril Klemen. „Bi šel, da je koš nov. Tako pa že leta vozimo gnoj v njem in včasih tudi skretovec. Kdo bo pa jedel iz takih piščev in skled.“

Oča je videl, da je fant nabrskan in je obmolknil. Klemen pa je skočil

na voz, sedel na desko, vrženo preko lestvenikov, zamahnil z bičem in pognal: „Hi!“

Cokate cok je odštorkljala stara Luca po stagnah navzdol na veliko cesto. Marko je še vedno stal na pragu in gledal za Klemenom. Z njim vred je čutil, kako mu je hudo, ko ne more pognati. Prav dobro je razumel najmlajšega desetnika. Spomnil se je svojih mladih let, ko je kot ponosni „štongenrajtar“ vozil z dvema paroma konj Podlipnikov parizar. Dekleta so pogledovala za njim. Z vsemi je bil prijazen, meniti pa se ni maral z nobeno kaj več. Se je predobro zavedal, da si služi Ančko, Podlipnikovo Ančko, ki ga ima rada, trmasto rada, kakor bi ga menda nobena druga ne mogla imeti. Sicer pa — čez Ančko je ni bilo.

Če bi pa oča Marka vedel, da je Klemen nabrskan samo zato, ker se ne bo mogel postaviti z Murnom, ki ga je sam odredil in ga štel kakor za svojega, postaviti pred Lenko, pred Lončarjevo Lenko iz Ljubnega, kjer niti konja niso premogli, da bi sami razvozili v prodaj narejeno in spečeno lončeno posodje, bi se mu bil pa obraz pomračil in bi pri priči odšel v hišo in ne gledal več za svojim desetnikom.

Klemen se je z Luco in vozom vred skril za lipe in jesene, ki so rasli ob stagnah. Preužitkar Marka se je pa ozrl okrog po dvoru in opazil, da moli sora od drugega, skoraj novega parizarja skozi odprta vrata kolnice. S starejšim, obvoženim in z dvema paroma konj je bil Boštjan na cesti. Saj še s tem ni imel kaj voziti, ko je bila meja na Ljubelju in na Trojanah in ni smel do Dunaja. Sicer je pa Napoleon dal v Trstu sežgati vse uvoženo angleško blago. Kaj je bilo škode! Mar bi razdelil revežem, ki nimajo kaj oblačiti. Pa ne. Sam vrag naj razume tako

pamet. Človek je ne more. Zaslužka nič, pa dajatev na dajatev in kontribucija na kontribucijo in pripraga na priprago in še Muren je moral iti. Res je. Odpravili to tlako, kdor se je še pred njimi ni zmoget rešiti. Sami so pa v imenu svobode naložili dokaj težjo. Tako svobodo bi psu za novo leto dal, pa bi za Svete tri kralje že crknil. Človek je pa bolj trden in več prenese.

„Parizarja pa ne boste dobili, kakor ste ukrali Murna,“ se je ujezil Marka. Narahlo sklonjen je odšel v kolarnico, razdril najboljši voz pri hiši in poskril posamezne dele. Nekaj v listnjak, nekaj na skedenj, kolesa pa je z vrvo zvezel prav na petre in jih zakopal v deteljo.

Marka se je dolgo zamudil in dokaj trpel, preden je vse to postoril, pa se je kljub temu sam sebi zadovoljno smehljaj, se vrnil v hišo, si odrezal kruha in sedel k peči, da si odpočije. Čez čas se mu je pa prav malo zadremalo. V letih je že bil in dan je bil soparen. Popoldne utegne prigrmeti še kakšna huda ura.

Medtem ko je oče, preužitkar, razdiral in skrival parizar pred Francozi, je Klemen v korak vozil po cesti proti Ljubnem. V desni je držal širok voj — na enega sameba je bila Luca navajena voziti — v levi pa bič, s katerim ni niti enkrat počil, še manj z njim ošvrknil kobilu, staro siroto. Mislil je na Murna in priželel častniku, ki ga bo jahal, v prvem spopadu smrt.

Kmalu onstran mosta pod Beraškimi klanci sta z Luco zavila na levo v strmi ljubenski kolovoz. Klemen je stopil z voza in šel peš. Vozarska kri se je pretakala v njem in se je zavedal in bi si očital in bi ga bilo sram, če bi se pustil peljati po strmem klanecu od stare, opešane kobile, ko ven-

dar sam dokaj laže gre, kakor ga pa sirota pelje. Še s praznim vozom je morala Luca dvakrat počivati.

Pa sta se z Luco le pripravila in pririnila na Lončarjev dvor. Kakor bi ga bil že težko čakal, je prihitel pozdravit Klemena, najmlajšega sina široko naokrog veljavnega Marka iz Krnic kajžar Lončar, Miha, možakar do brih petdeset let star. Rok si ni utegnil umiti. Še se jih je držala rumenkljata umazanost. Je pravkar ugnetal in odmerjal kepe ilovice svojemu najstarejšemu sinu Janezu, ki je z desno nogo zgoraj na plošču poganjal lončarski kolovrat in vrtil in izgotavljal sklede in skledice. Na pragu si je pa brisala v predpasnik roke gospodinja Urša in kimala z glavo v pozdrav. Izza njenega širokega krila so pa plašno pogledovali dva, trije pari svetlih oči kodrolasih otrok.

„Bog vam daj dober dan!“ je vsem hkrati odzdravil Klemen, vrgel deteljo pred kobilu in razvezal rjuho. Luca je mrvo previdno povohala in počasi začela hramplati. Klemen se je pa izpod čela oziral in iskal, od kod se zaiskre oči kakor dvoje triglavskih jezerc, ki jim pred nekaj dnevi, na praznik Marije Udarjene, v gostilni pri Jožu ni utegnil pogledati do dna. Si je pa med potjo domišljaj, da mlada, kakor je, še nima fanta. „Pa ga ima, vse kaže tako,“ je sklepal sam zase. In nič kaj dobre volje je spregovoril: „Bi pa koj naložili, da me ne bo drvilo. Popoldne utegne biti še kaka huda ura.“

„Kakor veš,“ je bil koj voljan prijeti za delo Miha.

Stopila sta v hišo. Janez je ustavil lončarski kolovrat, snel pravkar dovršeno skledo s plošče, jo varno postavil na polico, da se za prvo silo osuši, odložil mokro kunjko in pozdravil. Tudi

Lenka je pozdravila, pa nekako plašno. Menda jo je bilo pred Klemenom malo sram, ker je bila vsa umazana in je narahlo zardela. Poslikavala in okraševala je namreč ža na surovo pečene sklede in skledice, vaze in vazice, z rožami in črtami in zavoji, in pri tem delu nosila širok platnen, že precej od barve umazan predpasnik in bila po kroparsko nazaj pokrita.

„Alo, otroka, pomagati!“ je pozval svoje najstarejša dva Miha Lončar.

Janez in Lenka sta poslušno vstala vsak od svojega dela in koj začela nositi sklede in lonce na voz in jih zavijati v slamo, da bi se ne pobili. Lončar sam je pa delo le bolj nadzoroval. Klemen se je za lončene posode kaj malo brigal. Saj skoraj ni ves čas odmaknil pogleda od Lenke in njenih oči, katere mu je pa dekle sramežljivo odmikala in ga prav s tem še bolj navezovala nase.

Voz je bil naložen in povezan in Lončar je povabil na likof. Ko sta trčila sta si Lenka in Klemen morala pogledati v oči. Lenka je očividno zardela, naglo srknila požirek vina in iz zadrege skoraj zbežala. Sedaj je Klemen za trdno vedel, da Lenka še nima fanta.

Tudi Janez se je kmalu izgovoril, da ga čaka delo, in je odšel. Ostal je ata sam. Včasih se je kakor mimogrede malo pomudila pri mizi tudi mama.

Poravnali so dokončni račun in samo še toliko posedeli, da se je Lončarka izdala, kako jo skrbi, ker otroci doraščajo in bodo starejši morali oditi od doma za kruhom. Lenke bi kar več ne pogrešali, ko zna poldrugo leto mlajša Zefa že skoraj lepše okraševati.

Pod Ljubljano, najbrž okrog Krima nekje, je oddaljeno zagrmelo in opomnilo Klemena na hučo uro. Preden je odpeljal, so se vsi Lončarjevi zbrali

pred pragom, samo Lenke nikjer ni bilo. Gledala pa je naskrivaj za bogatim, najmlajšim Markovim fantom iz Krnic, svetlolasa, najstarejša ljubenskega kajžarja hči, Lončarjeva Lenka. Srce ji je kar poskočilo, ko se je Klemen na ovinku še enkrat ozrl. Njegove oči so govorile, da iščejo prav njo.

„Oh, nič!“ Deklič je zamahnil z roko v prazno, si spet pripasal širok platnen predpasnik, premenjal ruto, si popravil težke svetle lase, se po kroparsko pokrnil in sedel za mizo.

Toliko src kakor tisti dan do noči Lenka v svojem življenju še ni poslikala. Vsaka posoda je bila deležna vsaj enega. Navadno dveh. Enega na desni, drugega na levi, ali pa spredaj in zadaj, kakor kdo hoče reči. Lenka je hotela povedati, da je v sredini praznina sklede, to se pravi, da Markov iz Krnic in Lončarjeva iz Ljubnega ne moreta nikoli priti skupaj.

Medtem, ko se je Klemen ozrl nazaj po Lenki, je malo manjkalo, da mu ni padla stara kobila na kolena, tako jo je bila potisnila teža voza po klancu navzdol. Če bi ne bil naglo trdo zavrl, da so zacvilila platišča, bi se bila kar gotovo zgodila nesreča.

In je Klemen zaviral in odviral, pri-trjeval in odnehaval, dokler nista prišla z Luco na cesto. Spotoma ni utegnil nič drugega misliti kakor na voz, če ni hotel po tistih preklicanih lončarskih kolesnicah zvrniti in pripeljati domov same črepinje. In še potem, onstran mosta v Beraškem klancu navzgor. Je moral kobili tiščati. Še tako sta večkrat počivala. Šele zgoraj, ko je vozil mimo obcestnih hiš v Dobropoljah, so se mu misli povrnile nazaj v Ljubno, k Lončarjevi Lenki. In je ves čas, dokler je vozil po ravnem, mislil nanjo, pa samo nanjo. Ko je spet prijel za ročico, da potisne v zadnji

klanec, si je pa glasno priznal: „Saprament! Sedaj razumem zidarja Gregorja, da se je spozabil in s kladivom udaril samo Mater božjo Marijo, če je imela njegova Mica le količkaj Lončarjevi Lenki podobne oči.“

Pririnila sta z Luco navzgor na ravno in kobila je začela hitreje stopati. Sicer se vsak konj proti domu podviza, medtem ko se mu z doma prav nič ne mudi. Luca je pa menda zavahala še nevihto v zraku. Ni dosti manjkalo, da ni stekla. „Če je pa tako,“ se je nasmehnil Klemen, „pa lahko sedem na voz.“

Ob poti z Brezij ga je čakal na pol gosposko oblečen moški in ga poprosil, če sme do Žababirta v dnu Brosca prisedi, in koj pristavil, da za uslugo rad da za kozarec vina. Ne zavoljo vina, iz prirojene ustrežljivosti in pa še zato, ker mu je bil možakar koj na prvi pogled všeč, ga je Klemen povabil, naj kar prisede. Ni mu bilo žal. Ne da bi vsiljivo povpraševal, je že spotoma zvedel, da vozi priljubljeneega slikarja Leopolda Layerja iz Kranja, ki ga je bil že kot otrok videl na Rodinah v cerkvi, ko je razobešal prelep križev pot. Zato se mu je zdel takoj spočetka nekako znan. Mož je že šel na šestdeset.

Da naj kar obsedi, je Klemen rekel Layerju, sam pa poskočil na tla in zavrl po nevarno zaovinkanem Brescu navzdol. Prav takrat se je svetlo zablistalo in trdo zagrmelo. K Žabarju v dnu klanca so ju že pripodile prve debele kaplje plohe. Klemen je voz naglo zategnil pod streho, izpregel kobilo, jo privezal k jaslim v konjak in ji vrgel v parne še preostalo deteljo. Nato je skozi ploho stekel v hišo. Še preden je prisedel, je krčmarica, postavna in primerno životna ženska, že

postavila bokal na mizo. Layer jo je svetlo pogledal, navihano podražil in ji obenem pokadil: „Francka, tako ti povem, če misliš še kaj časa brhka ostati, se ne smeš prav nič več zrediti.“ Krčmarica, že davno mama in Franca in ne več Francka, mu ni ostala dolžna: „Mojster, vsake oči imajo svojega slikarja. Marsikomu sem sedaj bolj všeč kakor prej, ko sem bila vitka in urna in nasmejana. Sicer pa —“ Pokazala je na slikarjevo odkrito glavo: „Mojster! Vam pa že šmarnice poganjajo in v frato so začeli sekati zgor čela.“ Potrkala je Layerju s kazalcem na teme, kjer so se slikarju že močno redčili lasje.

„Ne bom tajil,“ se je prešerno zasmejal Layer: „Kar je res, je res. Lepota je v kraju. Če bo pamet še kaj dala.“

„Ne bo res.“ Krčmarica se je zresnila. „Lepota se še ni poslovila od vas. To vidim in izpričam lahko sama. Kar nič niste podobni svojim letom. Kar se pa tiče vašega slikarstva, pa — kakor slišim, da se pogovarjajo tisti, ki razumejo to reč, šele zorite v svoj vrh.“

Layer ni maral ne pritrditi ne odkloniti. Prikriti pa ni mogel, da mu je odgovor všeč. Dvignil je kozarec: „Na zdravje Francki, sedanji Franci, še pred kratkim najgorši točajki na Gorenskem!“

„Na zdravje!“ je dvignil kozarec tudi Klemen.

„Na zdravje vama!“ se je dobro zdelo krčmarici.

Sprejela je od Leopolda ponujeni kozarec in srknila požirek vipavske rebule.

„Ali smem kaj za prigrizniti primesti?“ je opomnila krčmarica gostoma in sebi v prid.

Seveda. Da naju prehitro rebula ne

prime. Saj vidiš, da lije kakor iz škafe in da za zdaj ne greva izpod strehe, če bi naju prav s češminovo metlo podila. Za vsakega prinesi klobaso.“

„Zame je ni treba. Je imam še s sabo. In krajec kruha tudi. Nisem v Ljubnem utegnil jesti,“ se je branil Klemen. Spet se je zabliskalo in trdo zagrmelo. „Bog in svet' božji križ,“ se je stresla in prekrizala Francka. Layer se je pa ponorčeval: „No, vidiš, fant! Še Bog se krega, ko se braniš klobase.“

Krčmarica je odšla, da prinese naročeno malico, Layer se je pa zapletel v pogovor s Klemenom:

„Tak ti si Markov iz Krnic?“

„Sem. Najmlajši. Deseti.“

„Desetnik? — Nič prida ni to. Glej, da ne postaneč potep, kakor pesem vé povedati:

Deseti se potiče okrog,
zato, ker je deseti bil,
ki staršem se je rodil.“

„Bog me obvaruj.“

„Ne veš, česa prosiš Boga. Ne priželim ti, da bi postal potep ki se v svetu izgubi in nikoli več domov ne zna. Da bi pa čim več sveta mogel ogledati zato pa s povzdignjenimi rokami prosi samega gospoda Boga, ki je vsemogočen, in tvojeja ata Marka, kateremu ne manjka cvenka. Die Welt ist weit und breit und rund dazu. Če razumeš, kaj se to pravi?“

„Razumem. Svet je velik in širok in še okrogel povrhu, to se pravi brez meja. Saj sem se dve leti na Koroškem nemški učil.“

„Si pač Markov. Zame pa nikoli ni bilo denarja, da bi stopil malo po svetu slike zaresnih mojstrov pogledat. Potem bi zares znal. Tako pa —.

„Saj bolje, kakor znate, skoraj ne morete znati.“

Layer ni odgovoril, ker je prav ta-

krat prinesla Franca klobase in pol hleba kruha. Layer jo je takoj nabol: „Sem mislil, da si šla prašiča šele klat, ko te od nikoder ni hotelo biti s klobasami.“

„Ko sem pa za vse sama,“ je požila Franca.

„Kaj nimaš več točajke?“

„Nimam. Prejšnja se je omožila, druge, prikupne, pripravne in poštene, ki si ne bo pustila prste obrisati obse, pa dobiti ne morem. Kaj vi za kakšno veste?“

Layer se je na vsa usta zasmeljal: „To je pa skoraj tako, kakor bi kupovala zelenega konja.“

Franca se je razhudila: „Kaj! Da jaz nisem bila poštena? Prav zato sem se kot točajka primožila k hiši. In Minka. Ta moja zadnja. Dvaintrideset let stara je vzela trideset let starega gruntarja. Ni prej odnehal, dokler je ni pregovoril. Nisem ji mogla več braniti. Še dobro, da je znala prej pleti in krmiti prašiče, kakor pa bokale na mizo postavljati. Boste vi meni pravičili —“

„No, no, no, no!“ je kakor splašeno še ne žrebetno kobilu, z obema rokama začel miriti razburjeno nekdanjo Žabarjevo točajko Francko, sedaj že dve leti vdovo, ki je imela na vse kraje ponudbe. Nekaj zavoljo nje same, še več pa zavoljo njenega premoženja. „Ne bodi huda. No, no, no,“ — je zategnil Layer in začel krčmarico spet tikati kakor njega dni, ko je bila samo še točajka. „Saj nisem nič rekel. Za tak čudež, kakor ga ti iščeš, pa res ne vem.“

„škoda,“ je spet postala prijazna Franca.

Layer si je odrezal zagozdo kruha, poiskal nož v žepu in začel rezati klobaso.

Oglasil se je pa Klemen, ki je do-
slej molče poslušal proti zadnjemu celo
malo razburljiv pogovor:

„Morebiti bi pa bila Lončarjeva
Lenčka iz Ljubnega za vas kar prava.
Saj sem slišal reči njeno mamo, da si
b moraš iti kruha služiti, ko jih to-
liko izpodraščā.“

„Prav si povedal. Se bom pozani-
mala.“

„No, le,“ se je razveselil Markov
ob misli, da bo odslej naprej morebiti
Lenko večkrat videl.

„Kaj ste bili tudi vi v Ljubnem?“
je vprašala Layerja krčmarica.

„Bil. Že dostikrat, danes pa ne. Tudi
slikal sem že tam in Lončarjeve prav
dobro poznam in tudi tisto punčko
Lenčko, ki sem njen obrazek naslikal
že za angelčka. Jo priporočam. Sam-
o —“ Layer je požugal s prstom:
„Pazi nanjo kakor na lastno oko. Če
se ji kaj pripeti, bova trdo zaropotala.
Ne toliko z njo kakor s tabo.“

Layer je ukrivil prst in požugal s
pestjo. Franca pa je mirno odgovorila:
„Bodite brez skrbi. Iz svoje izkušnje
vem, kako morajo tudi pijanci točajko
spoštovati, če zna prav nastopati. Brez
skrbi. Rajši mi odgovorite, kje ste
hodili?“

„Na Brezjah sem bil. Sem šel gle-
dat, kako se kaj počuti v glavnem ol-
tarju patron sveti Vid, ki sem ga pred
dvanajstimi leti naslikal. Za naprej se
mu bolje obeta,“ je postal zgovoren
umetnik Layer, „ko mu je prišla na
pomoč Marija Pomočnica, kateri je
prav za začetek devetnajstega stoletja
vaš učeni gospod župnik dr. Urban Až-
be prizidal nasproti dobrih trideset let
stari kapeli sv. Antona Puščavnika, ki
Brezjanom na živino pazi, še kapelo
Matere božje, da bo njih duše pasla.“

„Uh, kako pa govorite,“ je posva-
rila Franca.

„Nisem črhnil ne čez svetega Vi-
da ne čez svetega Antona, varha ži-
vine, še manj pa čez Marijo. Brezja-
nom je to veljalo. Lakotnikom, ki bi
najraje videli, da bi jaz njih novo ka-
pelo zastonj poslikal. Pa ne morem,
kakor imam Mater božjo rad. Ne mo-
rem. Tudi pri nas moramo jesti. Prav
sedaj sem namenjen h gospodu dok-
torju, da se midva domeniva.“

In je začel priganjati: „Prevedrila
sva. Kar račun povej. Plačam za oba.
Se obema že mudi.“

In je Franca zaračunala vino in klo-
base, kruh je pa bil zastonj.

„Kaj pa boš zdaj, ko nimam toliko
srebra? Ali vzameš tudi papir?“

„Zakaj pa ne. Ga lahko oddam. Saj
vedno hodijo čez Zelenico kontrabant
na Koroško.“

Layer se je kar razveselil: „Tok na
Koroško bodo šli moji bankovci?“

„Seveda.“

In sta se domenila, da petnajst pa-
pirnatih goldinarjev plača šele za ene-
ga srebrnega.

Layer je odštel nekaj bankovcev
— skoraj novi so bili — in odšel pro-
ti Mošnjam. Za Podvinom pa je za-
grenjeno sam pri sebi vzdihnil: „Da-
da, inter arma silent musae. Jaz bi nor-
čavo po furmansko prestavil: vojska se
umetnikom muza, kakor popadljiva ko-
bila. Ko bi fajmošter dr. Urban vedel,
kako je pri nas, bi se ne krčil tako za
tistih nekaj goldinarjev. Pa imava oba
Marijo rada. Bo že kako. Saj prav v
njegovi rojstni Poljanski dolini pravijo
v zadregi: bo že kok, saj je blo še
zmerom kok.“

Pa se Layer in dr. Ažbe nista mogla
sporazumeti. Ko bi bil učeni gospod,

kasnejši stolni dekan ljubljanski in vodja bogoslovnih nauk, samo slutil, v kakšnih stiskah je slikar Leopold Layer, bi bil pa, četudi iz svojega, dodal nekaj srebrnih goldinarjev k najnižji ceni, ki jo je postavil Layer.

Slikar Leopold Layer je odšel. Krčmarica Franca je pa Markovega Klemena še malo pridržala in ga radovedno povpraševala po očetu, bratih in sestrah.

Prav takrat, ko je za Podvinom Layer pribil resnico, inter arma silent musae, in se hkrati iz samega sebe po slovensko ponorčeval, je pripeketalo k žabarju na dvor dvoje konj.

„Ježeš, žandarji,“ se je prestrašila Franca, odnesla kozarce in odhitela na prag, čimbolj prijazno sprejemati oblast. Na Layerjeve bankovce na mizi je pa pozabila.

„Bon žur!“ je skušala biti prijazna Franca, medtem ko sta žandarja privezovala konja k rampi.

„Bon jour!“ je na pol zarežal tenente Žorž, rojen napoleonec.

„Dober dan, mama!“ je odzdravil Tržačan Žan, v francoski službi bolj za tolmača kot pa varha varnosti.

Klemen je to prisiljeno prijazno pozdravljanje še slišal, hitro vstal in odšel napregat kobilo. Ko so vstopili žandarja in Franca, ga že ni bilo več. Orožnika sta si naročila jedi in pijače.

Medtem ko je krčmarica pohitela najprej v klet po vino, je Francoz pogledal bankovce na mizi, namrgodil obraz, potegnil listnico iz notranjega žepa in hitro zamenjal dva papirnata goldinarja.

Nazadnje, ko sta plačevala, pa Francoz res ni imel srebrnega drobiža. Pa je Žorž po francosko povedal nekaj Žanu, kar je ta hitro prestavil na slovensko. „Mama znaste. Ma če hočete, tudi papir lahko daste.“ Franci je bilo

kar prav. In so poračunali srebro s papirnati denarjem.

Ko sta pa žandarja že odhajala, je pa spet Francoz, kakor bi se pravkar spomnil, nekaj naročil Tržačanu. Žan se je naredil prijaznega: „Ma čujete, vi. Kaj prihaja veliko kontrabantarjev k vam?“

Franca se je ustrašila in ni mogla prikriti zadrege. Povsem tajiti si ni upala priznati pa še manj. Da je za vprašanjem skrita past, to je takoj spoznala. In je previdno odgovorila: „Kontrabantje —? Ne manjka se jih ne. Pa pri nas se ne shajajo. Če se pa kdaj kateri pomeša med številne goste, pa ne morem vedeti.“

In je spet Francoz nekaj rekel Tržačanu, kar je ta hitro skušal prenesti na slovensko govornico: „Mama! Od kod pa vi imeti toliko bankovcev?“

Krčmarica se je kar oddahnila, ker se je že pošteno bala, da vohajo okrog nje zavoljo kontrabantanja angleškega blaga, pri katerem je dobro služila. Kakor bi odvrгла cent težko breme, je odgovorila: „S temi bankovci je pravkar poravnal svoj zapitek mojster Leopold Layer iz Kranja. Kraji, ki so ostali pod Avstrijo, mu še niso izplačali v zmedah zadnjih let vsega zaslužka.“

„Leopold Layer —?“ je ponovil ime tenente.

„Si, signor,“ je prikimal Žan.

Žandarja sta se pokrila v visoke napoleonske trikotnike in samozavestno z ostrogami odžvenketala čez prag, odvezala konja in odpekotala proti Kranju.

„Hvala Bogu!“ si je oddahnila vdova, žabarjeva mama.

Pa bi glasno jokala, če bi se ji le od daleč sanjalo, kaj je prav ponevedoma zakrivila.

(Se bo nadaljevalo.)

K J E

J E

K A J

Zvest prijatelj	65
Verske razmere v Sloveniji	66
Tri minute dobre volje	70
Ena družina in trije vzori	71
Greh — sovražnik št. 1	76
Kupčija s satanom	77
Termometer našega slovenstva	79
Okno v svet	80
Popolnoma brez pridržkov	82
Odgovori	85
Značilna nevarnost kina	86
Glas iz Rima	90
Dan se prične ob dveh	88
Iz mojega dnevnika	92
Pismo sivolasega župnika	94
Življenje mojega življenja	98
Med izseljenci	101
Kdaj in kaj	102
In če ni naše vere?	104
Od doma	106
Družbeni pomen ljubezni	108
Uganite	112
Prva tri leta v zakonu	113
Med nami v Argentini	115
Novi knjigi	118
Spet omejevanje rojstev	119
Tri zaobljube	121

POVERJENIKI

Argentina:
Dušnopastirska pisarna,
Ramón Falcón 4158,
Buenos Aires

Braziliija:
Marija Mestnik,
C. Postal 7058,
Sao Paulo,
Brasil

U. S. A.:
„Familia“,
3116 Glass Ave,
Cleveland, Ohio

Kanada:
Ivan Marn,
83 Victor Ave,
Toronto,
Ontario

Trst:
Marijina družba,
Via Risorta 3,
Trieste, Italia

Italija:
Zora Piščanc,
Riva Piazzutta 18,
Gorizia

Avstrija:
Naročnino pošiljajte
Mohorjevi družbi
v Celovec.

Celoletna naročnina za Ar-
gentino in države, ki nanjo
meji (razen Uruguaya)
300 pesov;

za ZDA in Kanado
5 dolarjev;

za Avstrijo 95 šilingov;

za Italijo 2.000 lir;

drugod
protivrednost dolarja.

LETO XIII.

ŠT. 2

FEBRUAR 1961

Editor responsable: Pbro. Antonio Orehar, Ramón Falcón
4158, Bs. Aires. Registro de la Prop. Intelectual N° 574.991.

Tiska tiskarna Vilko S.R.L. Estados Unidos 425, Bs. Aires

**duhovno
življenje**
la vida espiritual

„Skopo je meril Gospod, ko je trosil lepoto od vzhoda do zahoda. Tako mu je ostalo polno prgišče lepote in razsul jo je od korotanskih planin, panonskih nižin in pravljicnih Gorjancev do Goriških Brd in tržaške obale in rekel: „Veseli ljudje bodo živeli tod; pesem bo njih jezik in njih pesem bo vriskanje... tako so zrastle nebesa okrog Triglava...“

Ivan Cankar

„Duhovno življenje“ je slovenski verski mesečnik, ki ga izdaja konzorcij (Anton Orehar), urejujejo pa dr. Rant Jože, dr. Branko Rozman, dr. Alojzij Stare in Marijan Šušteršič.

Ovitek je narisal arh. Marijan Eiletz